

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Jan Michalík
a kolektiv

Speciálněpedagogické centrum

Speciálněpedagogické centrum

Jan Michalík a kol.

Studentka střední školy zpracovává výtvarné dílo

Univerzita Palackého v Olomouci
Pedagogická fakulta

Speciálněpedagogické centrum

Informační brožura
o činnosti
speciálněpedagogických center

Jan Michalík a kolektiv

Olomouc 2013

Oponenti:

prof. PaedDr. Milan Valenta, Ph.D.

PaedDr. Pavlína Baslerová

Kolektiv autorů:

doc. Mgr. PaedDr. Jan Michalík, Ph.D. (vedoucí autorského kolektivu)

Mgr. Jana Horáková

Mgr. Eva Čadová

PaedDr. Petr Hanák, Ph.D.

prof. PaedDr. PhDr. Miloň Potměšil, Ph.D.

Mgr. Renata Vrbová, Ph.D.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tato publikace vznikla v rámci řešení projektu ESF OPVK
Inovace činnosti SPC při posuzování speciálních vzdělávacích potřeb,
reg. č.: CZ.1.07/1.2.00/14.0020

Neoprávněné užití tohoto díla je porušením autorských práv a může za-
kládat občanskoprávní, správněprávní, popř. trestněprávní odpovědnost.

2., rozšířené a doplněné vydání

© Jan Michalík a kolektiv, 2013

© Univerzita Palackého v Olomouci, 2013

ISBN 978-80-244-3487-2

Obsah

1	Speciálněpedagogická centra.....	7
1.1	Historie vzniku SPC.....	8
1.2	Typy center	11
1.3	Legislativní zakotvení center.....	14
1.4	Standardní činnosti center	18
1.5	Činnosti pracovníků SPC.....	29
2	Informace pro uživatele služeb SPC	37
2.1	První kontakt	37
2.2	Náležitosti objednání služby v SPC	38
2.3	První návštěva v SPC (informace o průběhu služby)	40
2.4	Typy vyšetření ve speciálněpedagogickém centru	45
2.5	Formy péče speciálněpedagogického centra.....	53
2.6	Následná podpora poskytovaná SPC.....	54
3	Síť SPC v ČR	57
4	Kontakty na spolupracující instituce na národní úrovni.....	61
	Literatura.....	65
Příloha č. 1	Vyhláška MŠMT č. 73/2005 Sb. v platném znění.....	67
Příloha č. 2	Vyhláška MŠMT č. 72/2005 Sb. v platném znění.....	90
Příloha č. 3	Návrh novely školského zákona č. 561/2005 Sb. (§ 16–§ 19) – verze březen 2013.....	108

Součástí diagnostiky je vyšetření a práce s klientem

Individuální práce s klientem SPC

1 Speciálněpedagogická centra

Speciálně pedagogické centrum (dále jen „SPC“ nebo „centrum“) je školské poradenské zařízení, které poskytuje poradenské služby dětem, žákům, studentům se zdravotním postižením (dále jen „žák“), jejich rodičům – zákonným zástupcům, školám a školským zařízením. Standardní poradenské služby jsou poskytovány bezplatně, na základě žádosti žáků, zákonných zástupců nezletilých žáků, škol nebo školských zařízení. Podmínkou poskytnutí poradenské služby je písemný souhlas žáka (jeho zákonného zástupce). Žák (jeho zákonný zástupce), je předem informován o všech podstatných náležitostech poskytované služby, zejména o povaze, rozsahu, trvání, cílech a postupech a o všech předvídatelných rizicích a dopadech, které mohou vyplynout z jejího poskytování i možných následcích toho, když poradenská služba nebude poskytnuta. Žák (jeho zákonný zástupce), je také předem písemně informován o právech a povinnostech spojených s poskytováním poradenských služeb. Informace se poskytují s důrazem na srozumitelnost, v případě nezletilých žáků se zřetelem k jejich věku a rozumové vyspělosti. Poradenská služba se začne poskytovat bez zbytečného odkladu.

1.1 Historie vzniku SPC

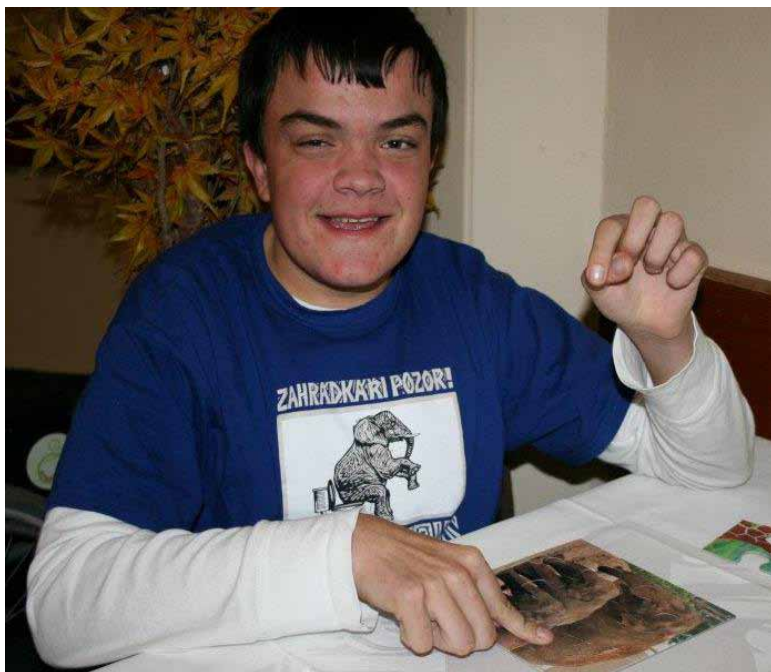
První ucelená koncepce poradenských služeb v českém školství vycházela z pedagogicko-psychologického zaměření této služby a z jejího začlenění do školské soustavy. První počátky poradenské činnosti ve školství u nás sahají až do 60. let minulého století, kdy bylo zahájeno budování pozdějších okresních pedagogicko-psychologických poraden. V roce 1978 bylo pedagogicko-psychologické poradenství výslovně uvedeno v tehdejší školském zákonu, ovšem, v souladu tehdejšími prioritami jako systém tzv. výchovného poradenství. (zákon č. 63/1978 Sb. a navazující vyhláška MŠ ČSR č. 130/1980 Sb.) Po roce 1989 došlo k řadě organizačních a institucionálních změn v oblasti pedagogicko-psychologického poradenství. Vedle pedagogicko-psychologických poraden vznikala nová poradenská pracoviště zaměřená na klienty se zdravotním postižením – speciálně pedagogická centra a na klienty s poruchami chování – střediska výchovné péče. (Hanák, 2008).

Podobně jako u nás v České republice také na Slovensku je snaha o podporu žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Budoucnost rozvoje tohoto podpůrného systému vidí Hučík (Hučík, Hučíková 2005) v dalším směřování výchovy a vzdělávání žáků se speciálními výchovně-vzdělávacími potřebami ve slovenském systému školství, což podle něho bude vyžadovat úzké propojení právě na zařízení poradenství pedagogicko-psychologického a speciálně-pedagogického s následným vytvářením poradenských center s množstvím podpůrných aktivit a služeb pro děti, žáky, studenty, jejich

rodiče nebo zákonné zástupce, učitele i vychovatele především v procesu integrovaného vzdělávání žáků se speciálními výchovno-vzdělávacími potřebami.

Pro žáky se zdravotním postižením jsou zřizována speciálně pedagogická centra podle druhu jejich zdravotního postižení a tomu odpovídajících speciálních vzdělávacích potřeb. Kubová uvádí, že zejména z důvodů plného zapojení rodiny s postiženým dítětem do života společnosti bylo nutné zajistit poradenský servis tam, kde rodina žije (Kubová, L. 1995). Speciálně pedagogická centra se od počátku profilovala jako odborná poradenská pracoviště pomáhající klientům s výběrem odpovídající vzdělávací cesty a jejich integrací do kolektivu běžných škol za splnění předem stanovených podmínek. Typ pracoviště korespondoval s typem školy, při níž byla tato centra zřizována (výjimečně vznikala samostatně). Příloha č. 2 vyhlášky MŠMT č. 72/2005 Sb. popisuje standardní činnosti společné pro všechny typy speciálně pedagogických center. P. Hanák uvádí (in Vítková, M. 2003), že vznik speciálně pedagogických center byl zejména na počátku 90. let poznamenán tzv. „*dětskými nemocemi*“, kdy se celý systém „*rodil*“ a „*usazoval*“. Nedůvěra v opodstatněnost a funkčnost nových pracovišť byla citelná zejména ze strany některých pedagogicko-psychologických poraden. Speciálně pedagogická centra byla často vnímána jako konkurenční zařízení. Docházelo k přebírání klientů a tím se systém školským poradenských zařízení logicky stával „dražším“ – a pro někoho tak méně efektivním. Opak je pravdou. Čas ukázal, že oba typy pracovišť poradenského systému mají podle specializace svoje opodstatnění, že

si vzájemně nekonkurují, ale že se naopak vhodně doplňují. Dřívější praxe vedla pouze k tomu, že, z dnešního pohledu oprávněné nároky dětí, žáků a studentů se zdravotním postižením nebyly v dřívějším systému odpovídajícím způsobem řešeny.

Samostatná práce žáka se speciálními vzdělávacími potřebami

1.2 Typy center

Jednotlivá speciálněpedagogická centra jsou zřizována pro klienty s různými druhy zdravotního postižení. Buď mohou zabezpečovat poradenské služby pouze pro klienty s jedním zdravotním postižením anebo s více druhy postižení.

Speciálněpedagogické centrum pro žáky s mentálním postižením

SPC pro mentálně postižené je centrum poskytující služby žákům s mentálním postižením, jejich zákonným zástupcům, školám a školským zařízením vzdělávajícím tyto žáky.

Speciálněpedagogické centrum pro žáky s PAS

SPC pro PAS je centrum poskytující služby žákům s poruchami autistického spektra, jejich zákonným zástupcům, školám a školským zařízením vzdělávajícím tyto žáky.

Speciálněpedagogické centrum pro žáky s tělesným postižením

SPC pro tělesně postižené je centrum poskytující služby žákům s tělesným postižením, jejich zákonným zástupcům, školám a školským zařízením vzdělávajícím tyto žáky.

Speciálně pedagogické centrum pro žáky se sluchovým postižením

SPC pro sluchově postižené je centrum poskytující služby žákům se sluchovým postižením, jejich zákonným zástupcům, školám a školským zařízením vzdělávajícím tyto žáky.

Speciálněpedagogické centrum pro žáky s vícečetným postižením

SPC pro žáky s více vadami je centrum poskytující služby žákům s kombinovaným zdravotním postižením, jejich zákonným zástupcům, školám a školským zařízením vzdělávajícím tyto žáky.

Speciálně pedagogické centrum pro žáky se zrakovým postižením

SPC pro zrakově postižené je centrum poskytující služby žákům se zrakovým postižením, jejich zákonným zástupcům, školám a školským zařízením vzdělávajícím tyto žáky.

Speciálně pedagogické centrum pro žáky s vadami řeči

SPC pro vady řeči je centrum poskytující služby žákům s narušenou komunikační schopností, jejich zákonným zástupcům, školám a školským zařízením vzdělávajícím tyto žáky.

Pracovnice SPC při individuální práci se dvěma klienty (žáky)

Žáci základní školy (zaměřeni na autismus)

1.3 Legislativní zakotvení center

Vznik poradenských pracovišť vázaných explicitně na potřeby žáků se zdravotním postižením je datován k roku 1991 (*Vyhláška MŠMT č. 399/1991 Sb. o speciálních školách a speciálních mateřských školách*)*. Od této doby sledujeme postupný rozvoj speciálních poradenských pracovišť vázaných zejména na potřeby této skupiny žáků.

Školský zákon

Tato norma v současnosti (zákon č. 561/2004 Sb.) obsahuje explicitní zmínku o ŠPZ pouze v několika málo situacích. Některé z nich uvádíme následovně.

Definice školských poradenských zařízení

1) Druhy školských zařízení (§ 7 odst. 5)

Druhy školských zařízení jsou zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků, **školská poradenská zařízení**, školská zařízení pro zájmové a další vzdělávání, školská účelová zařízení, školská výchovná a ubytovací zařízení, zařízení

* MŠMT ČR může ve speciálních základních školách, speciálních mateřských školách a zvláštních školách pro smyslově a tělesně postižené zřizovat jako součást školy speciálně pedagogická centra (dále jen „centrum“), popřípadě další školská účelová zařízení. Centrum zabezpečuje diagnostické, poradenské, terapeutické a metodické činnosti pro smyslově a tělesně postižené děti předškolního a školního věku, jejich rodiče a pedagogické pracovníky v centru, v rodinách a ve školách. Centrum řídí ředitel školy. (§ 5)

školního stravování a školská zařízení pro výkon ústavní výchovy nebo ochranné výchovy a školská zařízení pro preventivně výchovnou péči.

2) Školská poradenská zařízení (§ 116)

Školská poradenská zařízení (dále jen ŠPZ) zajišťují pro děti, žáky a studenty a jejich zákonné zástupce, pro školy a školská zařízení informační, diagnostickou, poradenskou a metodickou činnost, poskytují odborné speciálně pedagogické a pedagogicko-psychologické služby, preventivně výchovnou péči a napomáhají při volbě vhodného vzdělávání dětí, žáků nebo studentů a přípravě na budoucí povolání. ŠPZ spolupracují s orgány sociálně-právní ochrany dětí a orgány péče o mládež a rodinu, zdravotnickými zařízeními, popřípadě s dalšími orgány a institucemi.

3) Zmocnění ministerstva (§ 121, odst. 1)

*Ministerstvo stanoví prováděcím právním předpisem typy školských zařízení a **podrobnosti o obsahu a rozsahu jejich činnosti, organizaci a podmínkách provozu**, kritéria pro zařazování nebo umístování dětí, žáků a studentů, popřípadě dalších uživatelů služeb, nebo ukončení umístění, o podmínkách, za nichž lze školské služby poskytovat veřejnosti, a o podmínkách úhrady za školské služby **a o poskytování poradenských služeb ve školách a ŠPZ.***

4) Funkce kraje (§ 181, odst. 1)

Kraj je povinen zajistit podmínky pro uskutečňování středního a vyššího odborného vzdělávání, **vzdělávání dětí, žáků**

a studentů se zdravotním postižením a zdravotním znevýhodněním, dále jazykového, základního uměleckého a zájmového vzdělávání a pro výkon ústavní výchovy.

Za tímto účelem **kraj zřizuje a zrušuje mj. i:**

- a) mateřské, základní, střední školy a školská zařízení pro děti a žáky se zdravotním postižením,
- b) základní školy speciální,

5) Kraj může dále zřizovat a zrušovat (§ 181, odst. 2):

- a) školská zařízení podle § 115 až 120, (§ 116 – ŠPZ),
- b) školy a školská zařízení, které jinak zřizuje obec nebo ministerstvo, pokud kraj prokáže potřebné finanční, materiálové a personální zabezpečení této školy nebo školského zařízení.

Připomeňme, že vedle krajů jako dominantního zřizovatele školských poradenských zařízení je v ČR několik speciálněpedagogických cente, která jsou zřízena soukromoprávními subjekty (např. občanské sdružení, soukromá škola), výjimečně působí jako zřizovatel i obec. V případě krajů je obvyklé, že pedagogicko-psychologická poradna (jeden či více právních subjektů v kraji) je zřízena přímo krajem, speciálně pedagogické centrum bývá zřízeno jako součást vybrané školy – zpravidla školy samostatně určené pro žáky se zdravotním postižením.

Samostatný prostor pro práci je u některých žáků nezbytný

Příklad skupinové činnosti klientů SPC

1.4 Standardní činnosti center

Standardní činnosti společné všem speciálně pedagogickým centrům. Jedná se o komplex legislativních ustanovení, vycházejících z dosavadního vývoje činnosti tohoto segmentu ŠPZ. Nejčastěji tak mezi obvyklé činnosti center řadíme následující okruhy:

- 1) *Vyhledávání žáků se zdravotním postižením.* Jde o cílenou formu depistáže, kterou centrum provádí ve spolupráci s lékaři, orgány sociálně právní ochrany dětí a také pedagogy škol.
- 2) *Komplexní diagnostika žáka (speciálně pedagogická a psychologická).* Zde jde o diagnostiku obligatorních diagnóz za použití doporučených standardizovaných diagnostických nástrojů. V současné době dochází k aktualizaci diagnostických nástrojů, chystá se tvorba nových a jejich standardizace, případně adaptace již zastaralých verzí některých diagnostických nástrojů, aby vyšetření bylo vždy objektivní a výsledky validní a srovnatelné ve všech speciálně pedagogických centrech České republiky.
- 3) *Tvorba plánu péče o žáka (strategie komplexní podpory žáka, pedagogicko-psychologické vedení apod.).* Specifikem práce ve speciálně pedagogických centrech je týmový, dokonce transdisciplinární přístup k poskytování služeb klientovi. Proto by se na tomto plánu péče měli podílet podle potřeby všichni odborníci centra společně s klientem a jeho zákonnými zástupci, případně další odborníci.
- 4) *Přímá práce s žákem (individuální a skupinová).* Jde o různé formy edukace, reedukace a intervence realizované

- podle specializace odborníka a podle speciálních vzdělávacích potřeb žáka.
- 5) *Včasná intervence*. Tímto pojme je myšlena podpora klientovi se zdravotním postižením v době zjištění speciální vzdělávací potřeby, což není limitováno věkem, může to být v období po narození až do rané dospělosti.
 - 6) *Konzultace pro zákonné zástupce, pedagogické pracovníky, školy a školská zařízení*. Formy konzultace mohou být samozřejmě různé. Nejvhodnější je osobní kontakt, který preferujeme před komunikací telefonickou, písemnou či elektronickou.
 - 7) *Sociálně právní poradenství (sociální dávky, příspěvky apod.)*. Sociálně právní poradenství je doménou obvykle sociálních pracovníků, v centrech kde sociálního pracovníka nemají, tyto činnosti někdy supluje pedagog nebo psycholog, což podle mého názoru není šťastné řešení.
 - 8) *Krizová intervence*. Touto činností je myšlena svým způsobem první pomoc, kterou by měl poskytovat odborně graduovaný a lidsky vyzrálý odborník, abychom klientovi pomohli a nepoškodili možnou nekompetentní krizovou intervencí.
 - 9) *Metodická činnost pro zákonné zástupce, pedagogy (podpora při tvorbě individuálního vzdělávacího plánu)*. V tomto případě jde o jednu ze stěžejních úloh pracovníků speciálně pedagogických center, kteří mají podporu integrovaného vzdělávání v pracovní náplni.
 - 10) *Kariérové poradenství pro žáky se zdravotním postižením*. Touto činností je myšleno na základě kvalitní diagnostiky a znalosti školských možností a pracovního trhu

- ve spolupráci s kariérovými poradci a pracovníky úřadů práce školní a profesní orientace a nasměrování klienta.
- 11) *Zapůjčování odborné literatury.* Většina speciálně pedagogických center má dobře vybavenou odbornou knihovnu, ze které nabízejí klientům, jejich zákonným zástupcům případně pedagogům literaturu na podporu vzdělávání klientů.
 - 12) *Zapůjčování rehabilitačních a kompenzačních pomůcek podle potřeb žáků.* Podobně jako odbornou literaturu, tak i rehabilitační a kompenzační pomůcky na základě smlouvy o zápůjčce půjčují k vyzkoušení některé pomůcky (speciální nábytek, vozíky, čtecí lupy...).
 - 13) *Ucelená rehabilitace pedagogicko-psychologickými prostředky.* Mezi prostředky ucelené rehabilitace patří řada podpůrných terapií (canisterapie, muzikoterapie, arteterapie...).
 - 14) Pomoc při integraci žáků se zdravotním postižením do mateřských, základních a středních škol, instruktáž a úprava prostředí. Tento bod patří také mezi stěžejní činnosti vztahujícím se k integrovanému až inkluzivnímu vzdělávání zdravotně postižených dětí a žáků v prostředí zdravých vrstevníků.
 - 15) Všestranná podpora optimálního psychomotorického a sociálního vývoje žáků se zdravotním postižením v duchu tzv. ucelené rehabilitace (využívání prostředků pedagogicko psychologických, léčebných, sociálních a pracovních), tj. zajištění komplexní péče zaměřené nejen na žáka s postižením, ale na celou jeho rodinu. V tomto případě jde o komplexní péči koordinovanou pracovníky speciálně

- pedagogického centra s cílem všestranné podpory ve spolupráci s odborníky jiných resortů.
- 16) *Vedení dokumentace centra a příprava dokumentů pro správní řízení.* Jde o administrativní činnosti spojené s vedením spisové dokumentace klientů a přípravou podkladů (doporučení v rámci zpráv z vyšetření) ke správnímu řízení ředitelů škol přijímajících klienty ke vzdělávání.
 - 17) *Koordinace činností s poradenskými pracovníky škol, s pedagogicko-psychologickými poradnami a středisky výchovné péče.* V případě některých klientů, kteří jsou buď tzv. „hraniční“ nebo mají takové speciální potřeby, že hledají podporu ve více poradenských zařízeních, je možné tuto péči koordinovat mezi odborníky těchto zařízení.
 - 18) *Zpracování návrhů k zařazení do režimu vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami.* Odborníci ve speciálně pedagogickém centru, především speciální pedagogové jsou plně kompetentní k vytváření návrhů a doporučení pro optimální vzdělávací cestu svých klientů.
 - 19) *Zpracování návrhů individuálních vzdělávacích plánů.* Tato činnost vyplývá z §18 školského zákona a také prováděcí vyhlášky č. 73/3005 Sb., kde je deklarováno, že za tvorbu individuálního vzdělávacího plánu žáka zodpovídá ředitel kmenové školy (ostatně ředitel zodpovídá ve škole za všechno). Pracovníci centra jsou odborníky, kteří pomáhají a konzultují při tvorbě plánu, tvoří jej však třídní učitel za asistence rodičů a dalších odborníků včetně asistenta pedagoga.
 - 20) *Tvorba, návrhy a nabídka speciálních pomůcek podle individuálních potřeb žáků.* Některé pomůcky jsou natolik

specifické, že nejsou v distribuční síti, nehradí je pojišťovny, ale díky vysoké kreativitě pracovníků speciálně pedagogického centra se vyrábějí „na míru dítěte“. Pomůcky, které jsou volně na trhu odborníci mohou doporučovat podle potřeb klientů.

Kromě uvedených společných činností vykazuje centrum zaměřené specificky na děti a žáky s určitým zdravotním postižením další činnosti, které vycházejí z odlišností daného postižení a potřeb dětí a žáků s tímto zdravotním postižením. Jednotlivá centra tak vykazují tyto další činnosti a aktivity:

Speciálně pedagogické centrum pro mentálně postižené

- Metodika cvičení pro děti raného věku, Strassmeier, Portage, vývojový screening.
- Smyslová výchova dětí v předškolním věku s mentálním postižením.
- Rozvoj hrubé a jemné motoriky, nácvik sebeobsluhy a sociálních vztahů.
- Rozvoj estetického vnímání.
- Hudební činnosti, výtvarné a pohybové činnosti.
- Příprava na zařazení do výchovně vzdělávacího procesu.
- Rozvoj grafomotoriky, systematický rozvoj slovní zásoby, systematický rozvoj dílčích výukových funkcí.
- Logopedická péče se zaměřením na alternativní a augmentativní komunikaci, piktogramy, znak do řeči, komunikační tabulky, sociální čtení a počty.

- Netradiční formy výuky žáků s mentálním postižením.
- Návčik prvního čtení a čtení hůlkového písma.
- Hůlková písanka; psaní hůlkovým písmem, využití počítače nebo psacího stroje.
- Alternativní formy čtení.
- Využití arteterapie a muzikoterapie.

Speciálně pedagogické centrum pro PAS

- Domácí program – rozvoj funkční komunikace, sociálních dovedností, pracovních návyků, sebeobsluhy, volnočasových aktivit, eliminace problémového chování, práce s rodinou.
- Příprava na zařazení do výchovně vzdělávacího procesu a vzdělávání žáků a studentů s poruchami autistického spektra.
- Uplatňování metodiky strukturovaného učení, aplikované behaviorální analýzy a jiných; metodické vedení pedagogických i nepedagogických pracovníků ve školství, spolupráce s rodinou, konzultace s ostatními účastníky péče.
- Osvětová činnost.
- Spolupráce se školskými zařízeními a ostatními účastníky péče, semináře, konzultace.
- Rodičovské skupiny.
- Instruktaž, podpůrná skupina, řešení výchovných problémů, sourozenecké vztahy apod.
- Návčik funkční komunikace, sociálního chování a zvládnání náročného chování.

Speciálně pedagogické centrum pro tělesně postižené

- Budování a rozvoj komunikativních, lokomočních, manipulačních a dalších dovedností žáků.
- Vývojový screening, diagnostika zrání centrálního nervového systému, včasná diagnostika organického poškození centrálního nervového systému u dětí raného věku, využití metodiky Walter Strassmeier, Portage.
- Školní věk – metodika nácviku čtení a psaní (grafomotorika po obsahové a technické stránce, specifické metodiky nácviku psaní a čtení, alternativních metod čtení, atp.).
- Speciální nácvik práce s počítačem jako prostředkem komunikace a získávání informací.
- Logopedická péče (využití speciálních metod, zejména augmentativní a alternativní komunikace, makaton, znak do řeči, sociální čtení).
- Využití některých specifických forem terapie, jako je např. arteterapie, muzikoterapie.

Speciálně pedagogické centrum pro sluchově postižené

- Budování a rozvoj komunikačních dovedností žáka.
- Orální komunikace (logopedické techniky: výstavba mluvené řeči od hlásek po věty, náprava výslovnosti, posazení hlasu, rozvoj slovní zásoby, sluchová výchova, rytmizace, dechová cvičení...).

- Vizuálně motorická komunikace (znakový jazyk, oční kontakt, jemná a hrubá motorika, mimika obličeje, polohy a postavení rukou, umístění v prostoru, pojmová a slovní zásoba ve znacích, stavba věty).
- Výcvik čtení s porozuměním.
- Výcvik odezírání.
- Kurzy znakového jazyka pro zákonné zástupce, pedagogické pracovníky, školy a školská zařízení.
- Spolupráce s příslušným odborným zdravotním zařízením, klinikou ORL, která provádí operaci kochleárního implantátu, na speciálně pedagogické přípravě žáka na tento zá- krok a participace na následné rehabilitaci.
- Cvičení na posilování nepostižených smyslových funkcí.
- Nácvik používání kompenzačních pomůcek.
- Individuální a skupinové terapie pro zákonné zástupce ve- dené psychologem.
- Rodinná terapie, krizová terapie, terapie pro neslyšící zá- konné zástupce.
- Instruktaže pro zákonné zástupce.
- Sluchová výchova, zásady manuální komunikace, rozvoj motoriky dítěte, výstavba orální řeči, alternativních metod čtení, analyticko-syntetická metoda čtení, vedení pojmo- vých deníků, řešení výchovných problémů, nácvik čtení s porozuměním, využívání kompenzačních pomůcek, pří- prava na operaci kochleárního implantátu apod.
- Nácvik činností pro vyšetření audiometrem a příprava na audiometrické vyšetření (dítě předškolního věku čeká v budoucnu audiometrické vyšetření sluchu u lékaře, které vyžaduje spolupráci dítěte; ve školním věku podstupuje žák

toto vyšetření nejméně 1x ročně; aby bylo vyšetření objektivní, je dobré zvykat dítě na spolupráci s vyšetřujícím).

Speciálně pedagogické centrum pro zrakově postižené

- Výcvik specifických činností u zrakově postiženého žáka a nácvik používání kompenzačních pomůcek.
- Smyslová výchova zrakově postiženého žáka.
- Rozvoj zrakových funkcí, zraková stimulace.
- Propedeutika čtení a psaní bodového písma.
- Propedeutika čtení a psaní zvětšeného černotisku, grafo-motorické cviky.
- Metodická činnost a příprava ke čtení a psaní zvětšeného černotisku.
- Tyflografika.
- Nácvik podpisu.
- Zraková hygiena.
- Rozvoj matematických představ.
- Rozvoj estetického vnímání zrakově postiženého žáka.
- Nácvik orientace a samostatného pohybu zrakově postiženého žáka, nácvik sebeobsluhy.
- Práce se speciálními pomůckami.
- Informace o didaktických pomůčkách pro zrakově postiženého žáka, zvukové a audiovizuální pomůcky.
- Sociálně rehabilitační program.
- Koordinace setkání zákonných zástupců a učitelů zrakově postižených žáků.

- Metodické vedení asistentů pedagogů, kteří pracují se zrakově postiženými žáky.

Speciálně pedagogické centrum pro vady řeči

- Logopedická diagnostika a depistáž poruch komunikace.
- Zpracování anamnézy.
- Zpracování programů logopedické intervence.
- Aplikace logopedických terapeutických postupů.
- Aplikace logopedických stimulačních postupů.
- Aplikace logopedických edukačních postupů.
- Aplikace logopedických reedukačních postupů.
- Práce s žáky s potřebou logopedické péče nevyžadující úpravu vzdělávacího programu péče o děti cizinců.
- Řešení výchovných problémů.
- Instruktaže pro zákonné zástupce a pedagogické pracovníky.
- Vedení logopedických deníků.
- Zpracování a vedení záznamů o individuální logopedické péči.
- Tvorba didaktických a metodických materiálů pro rozvoj komunikace, tvorba pracovních listů.

Asistent pedagoga a žák s tělesným postižením

1.5 Činnosti pracovníků SPC

Činnosti jednotlivých pracovníků SPC

Týmy speciálně pedagogických center tvoří speciální pedagogové, psychologové a sociální pracovníci. Podle druhu a stupně zdravotního postižení klientů jednotlivých center mohou být tyto týmy doplňovány dalšími odbornými pracovníky. Všichni odborní pracovníci SPC musí znát nejen problematiku postižení, kterému se konkrétní SPC věnuje, ale také problematiku žáků se SVP obecně a nemohou se opírat pouze o poznatky, které získali studiem na vysoké škole. Je důležité, aby měli i osobní zkušenosti a praxi získanou při práci s dětmi, žáky a studenty přímo ve školách, ve volno časových aktivitách, případně v občanských sdruženích. Odborníci pracující v SPC musí sledovat vývoj poznatků ve vědě i v praxi a nezbytně nutnou podmínkou je také průběžné vzdělávání. Nezanedbatelnou podmínkou úspěšné práce je i schopnost pracovat v týmu. Není možné spoléhat pouze na své odborné kompetence, protože má-li být problém klienta řečen komplexně, musí se na jeho řešení podílet ve spolupráci s rodiči speciální pedagog, psycholog, sociální pracovník, ale i pedagog ve škole, případně další odborníci z jiných oblastí (sociální a zdravotnictví).

Mezi standardní činnosti speciálního pedagoga SPC patří:

- speciálně pedagogická diagnostika žáka (včetně logopedické diagnostiky)
- posouzení způsobilosti k zahájení školní docházky, návrh odložení školní docházky v rámci správního řízení (dle možností SPC i využití např. podpory školní připravenosti programem KUPOZ atp.).
- tvorba plánu péče o žáka (strategie komplexní podpory žáka, speciálně pedagogické vedení).
- přímá práce s žákem individuální nebo skupinová (reedukace)
- včasná intervence.
- konzultace pro zákonné zástupce, pedagogické pracovníky, škol a školských zařízení.
- metodická činnost pro zákonné zástupce, pedagogy (podpora při tvorbě individuálního vzdělávacího plánu).
- kariérové poradenství pro žáky se zdravotním postižením a zdravotním znevýhodněním.
- zapůjčování odborné literatury.
- zapůjčování rehabilitačních a kompenzačních pomůcek podle potřeb žáků.
- ucelená rehabilitace pedagogicko-psychologickými prostředky.
- pomoc při integraci žáků se zdravotním postižením do mateřských, základních a středních škol, instruktáž a úprava prostředí.

- všestranná podpora optimálního psychomotorického a sociálního vývoje žáků se zdravotním postižením v duchu tzv. ucelené rehabilitace (využívání prostředků pedagogicko-psychologických, léčebných, sociálních a pracovních, tj. zajištění komplexní péče zaměřené nejen na žáka s postižením, ale na celou jeho rodinu).
- vedení dokumentace centra a příprava dokumentů pro správní řízení.
- koordinace činností s poradenskými pracovníky škol, s poradnami a středisky výchovné péče.
- zpracování návrhů k zařazení do režimu vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami.
- zpracování návrhů individuálních vzdělávacích plánů.
- tvorba, návrhy a nabídka speciálních pomůcek podle individuálních potřeb žáků, seznámení s metodikou práce s dětmi s konkrétními SVP
- podpora a pomoc při výchově dítěte, stimulaci jeho vývoje v rodině
- informace o specifických otázkách výchovy pro rodiče
- pomoc při výběru vhodných hraček a stimulačních pomůcek
- pomoc při výběru školy
- přímá práce s dítětem, dle potřeb klientů a zaměření SPC (rozvoj komunikace včetně alternativní komunikace, bazální stimulace, smyslová výchova, rozvoj hrubé a jemné motoriky, rozvoj grafomotoriky, systematický rozvoj obecných rozumových předpokladů, rozvoj sebeobsluhy, nácvik prvního čtení, využití prvků ergoterapie, arteterapie, využití počítače – speciální výukové programy atp.)

Speciální pedagogové v SPC by měli disponovat širokou škálou speciálně pedagogických diagnostických, reedukačních i edukačních metod a musí je být schopni uplatnit pro konkrétního klienta se SVP. Pedagogická diagnóza postihuje stupeň celkového rozvoje dítěte, žáka, studenta a měla by vést ke stanovení vhodné pedagogické intervence, která zahrnuje reedukaci, kompenzaci a socializaci v nejširším pojetí. Podle zakázky rodičů by měli být schopni napomoci při výběru další vzdělávací cesty pro jejich dítě a doporučit vhodnou úpravu vzdělávacích podmínek.

Mezi standardní činnosti psychologa v SPC patří:

- vývojové hodnocení a doporučení stimulačních opatření – u dětí od tří let, výjimečně i mladších (podle možností SPC případně využití principů Portage programu při podpoře vývoje dětí s handicapem)
- posouzení způsobilosti k zahájení školní docházky, návrh odložení školní docházky v rámci správního řízení (dle možností SPC i využití např. podpory školní připravenosti programem KUPOZ atp.).
- diagnostika dětí se zrakovým, řečovým, mentálním, tělesným i kombinovaným postižením, včetně těžké a hluboké vývojové retardace, diagnostika autismu (u malých či významně handicapovaných dětí je možné vyšetření v rodinném prostředí)
- diagnostika disharmonického vývoje osobnosti

- přímá práce s dětmi, žáky, studenty formou psychoterapeutického působení (podle možností SPC a profesních kompetencí konkrétního psychologa)
- práce s rodinou na optimalizaci výchovných přístupů a klimatu rodiny
- pomoc při integrování dětí se zdravotním postižením do mateřské, základní či střední školy, při výběru vhodné školy a zajištění potřebných podmínek
- kariérové poradenství pro žáky se zdravotním postižením a zdravotním znevýhodněním
- dlouhodobý kontakt s vyučujícími a řediteli škol, osobní návštěvy ve školách
- skupinové činnosti s dětmi, žáky, studenty (podle zaměření a možností SPC)
- zpracovávání podkladů pro vzdělávací opatření

Psychologové v SPC by měli být především zkušenými diagnostiky, schopnými klinického odhadu, s intuicí, trpělivostí a s vysokou mírou kreativity, neboť vzhledem k závažnosti nebo kombinaci postižení u klientů jsou nuceni v rámci diagnostiky využívat diagnostické nástroje v omezeném rozsahu, často kombinovat různé výsledky do komplexního obrazu a závěrů vyšetření. Ne zřídka jsou nuceni využívat nestandardních pomůcek, které si sami upravují, části testů musí modifikovat podle potřeby vzhledem k typu a míře postižení u konkrétního dítěte. Vždy je potřeba mít na zřeteli, že cílem diagnostiky není jen měření toho, co dítě nezvládá, ale hledání toho co dítě má k dispozici, na čem se dá při práci s ním stavět a jak maximálně a vhodně využít jeho možnosti a potenciál.

Psycholog by měl dostupnými diagnostickými postupy určit stupeň vývoje klienta, zjistit příčinu odchýlného vývoje od věkové normy, popsat individuální zvláštnosti osobnosti jedince a prognózu vývoje. Pokud SPC nabízí psychoterapeutickou práci s klienty, musí mít psycholog absolvován odpovídající psychoterapeutický výcvik. Konkrétní práce s klientem vychází ze zakázky zákonných zástupců (případně klienta samotného), souvisí s vývojovým obdobím a typem postižení (např. psycholog pracující v SPC pro sluchově postižené by měl znát znakovou řeč atp.).

Mezi standardní činnosti sociálního pracovníka SPC patří:

- individuální konzultace a podpora
- návštěvy v rodinách
- sociální poradenství (dávky státní sociální podpory, příspěvky, služby, apod.)
- pomoc s výběrem rehabilitačních a kompenzačních pomůcek pro zdravotně postižené děti, žáky a studenty, kteří jsou klienty centra
- vedení dokumentace centra a příprava dokumentů pro správní řízení
- vedení archivu SPC
- zprostředkování kontaktů s odborníky (možnost zajištění odborné péče – např. rehabilitační atd.)
- pomoc při výběru kompenzačních pomůcek a možnost zapůjčení
- zapůjčení odborné literatury

- informační služby – přehled institucí poskytující pomoc a podporu zdravotně postiženým, sociálně právní legislativu

Sociální pracovníci v SPC pomáhají při zajištění materiálního i finančního zabezpečení jak rodině, tak i školám, kde jsou klienti integrováni nebo zařazeni. Nabízí informace, formuláře, zjišťují možnosti získávání grantů jak ze sociální oblasti, tak ze školství. Dobře informovaní a orientovaní sociální pracovníci jsou základem práce s klientem v SPC. Je důležité, aby měli schopnost navázat kontakt s rodiči, vzbudit v nich důvěru a zájem o spolupráci, neboť jsou často prvními odbornými pracovníky, se kterými se klienti nebo jejich zákonní zástupci v SPC setkávají.

Tělesná výchova žáků se SVP

Upravené sportovní činnosti pro žáky se SVP

2 Informace pro uživatele služeb SPC

2.1 První kontakt

Kontakty na speciálně pedagogická centra v celé České republice můžete najít na webových stránkách Asociace pracovníků SPC: www.apspc.cz nebo na webových portálech jednotlivých krajských úřadů (jsou zřizovateli cca 75% SPC v ČR). Pro informace o poradenských službách pro žáky se zdravotním postižením je možné se obrátit na vedení školy případně na výchovného poradce ve škole.

Na speciálněpedagogické centrum se mohou rodiče (zákonní zástupci) obrátit v těchto situacích:

- potřebují-li poradit a odborně vést v souvislosti s řešením otázek přiměřené podpory a stimulace dítěte s jakýmkoliv zdravotním postižením
- potřebují-li poradit se vzděláváním dítěte se zdravotním postižením
- potřebují-li poradit s přípravou dítěte se zdravotním postižením na pracovní uplatnění

Kontaktovat SPC, případně objednat službu je možné:

- telefonicky
- osobně
- e-mailem
- písemně

Platí, že podnět k využití služeb SPC může dát i škola či školské zařízení, případně pedagogickopsychologická poradna, lékař apod. Rozhodující však vždy je vůle zákonných zástupců dítěte.

2.2 Náležitosti objednání služby v SPC

Objednání v SPC provede určený pracovník, kterému rodiče (zákonní zástupci) stručně sdělí důvod kontaktu a základní informace o dítěti (jméno, příjmení, věk, bydliště, eventuálně kdo doporučil obrátit se na toto poradenské zařízení). Se všemi informacemi o žákovi i jeho rodině získanými při prvním kontaktu i při následné diagnostice a poskytované podpoře je nakládáno dle zákona č.101/2000Sb. O ochraně osobních údajů.

**Pracovníci SPC musí vždy postupovat a jednat
v nejlepším zájmu žáka.**

K první návštěvě rodiče (zákonní zástupci) přinesou zprávy, doporučení z předcházejících odborných vyšetření a konzultací (od školských poradenských pracovníků, lékařů a případně dalších odborníků – pokud již nějaké mají). Před návštěvou centra je dobré dítě na toto setkání pozitivně připravit. Pro dítě jde o emočně náročnou situaci, proto není dobré strašit, ale naopak motivovat, aby se na návštěvu centra těšilo.

Pomůcky pro diagnostiku i edukaci v SPC

2.3 První návštěva v SPC (informace o průběhu služby)

V průběhu první návštěvy rodiče (zákonní zástupci) sdělí poradenskému pracovníkovi svá očekávání a přání související s vyhledanou službou. Budou seznámeni se svými právy a povinnostmi v rámci služeb realizovaných SPC. V případě souhlasu s vyšetřením budou seznámeni s charakterem vyšetření (komplexní nebo cíleně zaměřená psychologická či speciálně pedagogická diagnostika), s jejich právy a povinnostmi vyplývajícími z vyšetření. Na závěr vyšetření budou seznámeni se závěry, navrhovanými doporučeními i s možnostmi podpory, která vyplývají z navržených závěrů a doporučení.

Podle posouzení přání rodičů (zákonných zástupců) o službu v centru bude dítě vyšetřeno buď přímo v prostorách SPC nebo případně v domácím prostředí (pokud je to z nějakého důvodu vhodné nebo nutné) anebo v prostředí školy. Vyšetření, které má za cíl zjistit míru speciálněpedagogické podpory pro další práci a vzdělávání vašeho dítěte provede cíleně po dohodě s rodiči (zákonnými zástupci) jeden z těchto odborníků:

- ✓ Speciální pedagog příslušné specializace (např. logoped, somatoped...)
- ✓ Psycholog s příslušnou specializací dle zaměření centra

v případě potřeby

- ✓ proběhne vyšetření, na kterém se podílí více odborníků (např. speciální pedagog a psycholog), tomuto vyšetření říkáme komplexní vyšetření

Podle unavitelnosti dítěte a podle jeho časové náročnosti je možné, že bude probíhat během několika setkání, během několika dnů. Je třeba si uvědomit, že odborníci v SPC vše dělají pouze s písemným souhlasem zletilého klienta nebo jeho zákonných zástupců, obvykle rodičů.

Informovaný souhlas

V případě tzv. informovaném souhlasu jde vlastně o povinnost seznámit zletilého žáka nebo jeho zákonného zástupce s tím, jak bude vyšetření probíhat. Budou vyjmenovány jednotlivé postupy při vyšetření, zletilý žák nebo zákonný zástupce bude samozřejmě seznámen s možnými okolnostmi, které mohou ze závěrů a doporučení v pozitivním i negativním smyslu vyplývat. To, že zletilý žák nebo zákonný zástupce žáka písemně potvrdí, že byli prokazatelně seznámeni se vším, co s vyšetřením v SPC souvisí a že toto bylo učiněno bez jakéhokoliv nátlaku chápeme jako prokázání informovaného souhlasu. „Informovaný souhlas musí zaručit veškeré informace o vyšetření, musí být srozumitelný a musí umožnit odvolání klienta proti závěrům vyšetření“ (Smékal, V., Zapletalová, J., Freyvaldová, Z., Hanák, P., Masáková, V., Matějková, A., 2006). Uvedené platilo pro období předchozích let. V současnosti je možno očekávat i právní řešení dané problematiky, tj. zakotvení základních náležitostí (obsahu) tzv. informovaného souhlasu přímo v právních normách.

Je tomu tak, mj., proto, že právě problém „informovaného souhlasu“ se stal jedním z rozhodujících prvků, jenž byl probírán v rámci soudního řízení u Evropského soudu pro lidská

práva ve Štrasburku. Šlo o známý případ D.H. vers. České republiky, jenž v prosinci 2007 skončil výrokem soudu, podle nějž Česká republika umístěním několika dětí (stěžovatelů) do tehdejších zvláštních škol (dnes základních škol praktických) porušila jejich práva. Z hlediska informovaného souhlasu je podstatné, že právní normy ČR už od roku 1991 (vyhl. MŠMT č. 399/1991 Sb.) předpokládaly a vyžadovaly „souhlas zákonných zástupců“ s umístěním jejich dítěte do speciální školy. Tento souhlas však tzv. neobstál. Tzn. – nebyl dostatečně informovaný. Zákonní zástupci podle něj nemohli zvážit všechny aspekty, které se pojí s jejich rozhodnutím, podle nějž jejich dítě bude vzděláváno v daném typu školy.

V současnosti platí následující znění vyhl. č. 72/2005 Sb., týkající se ve dvou podobách informovaného souhlasu:

- **Souhlas jako podmínka poskytnutí služby** (§1 odst. 2)
Podmínkou poskytnutí poradenské služby je písemný souhlas žáka, v případě nezletilého žáka písemný souhlas jeho zákonného zástupce. Souhlasu není třeba v případech stanovených zvláštními právními předpisy.
- **Informace o průběhu poradenské služby** (§1 odst. 3)
Žák, v případě nezletilého žáka jeho zákonný zástupce, je předem informován o povaze, rozsahu, trvání, cílech a postupech nabízených poradenských služeb, o všech předvídatelných rizicích a nevýhodách, které mohou vyplynout z poskytované poradenské služby, prospěchu, který je možné očekávat, i možných následcích toho, když poradenská služba nebude poskytnuta.

Souvislost s informovaným souhlasem má i ust. odst. 5) § 1 cit. vyhlášky, podle něž zákonný zástupce potvrzuje při vydání doporučení z vyšetření, že toto s ním bylo projednáno, a že mu porozuměl.

§ 1 vyhl. Č. 72/2005 Sb. Poskytování poradenských služeb

(1) Poradenské služby ve školách a školských poradenských zařízeních jsou poskytovány dětem, žákům, studentům (dále jen „žák“), jejich zákonným zástupcům, školám a školským zařízením.

(2) Školská poradenská zařízení a školy poskytují bezplatně standardní poradenské služby uvedené v přílohách č. 1 až 3 k této vyhlášce, a to na žádost žáků, jejich zákonných zástupců, škol nebo školských zařízení. Podmínkou poskytnutí psychologické nebo speciálně pedagogické poradenské služby je předání informace podle odstavce 3 a písemný souhlas žáka nebo jeho zákonného zástupce. Souhlasu není třeba v případech stanovených zvláštními právními předpisy.¹⁾

(3) Žák, v případě žáka, který má zákonného zástupce, také jeho zákonný zástupce, musí být školou nebo školským poradenským zařízením předem srozumitelně a jednoznačně informován o

- a) všech podstatných náležitostech poskytované poradenské služby, zejména o povaze, rozsahu, trvání, cílech a postupech poskytované poradenské služby,
- b) prospěchu, který je možné očekávat, a o všech předvídatelných důsledcích, které mohou vyplynout z poskytování

- poradenské služby, i možných následcích, pokud tato služba nebude poskytnuta,
- c) právech a povinnostech spojených s poskytováním poradenských služeb včetně práva žádat kdykoli poskytnutí poradenské služby znovu.

(5) Výsledkem psychologické nebo speciálně pedagogické diagnostiky jsou zpráva z vyšetření a doporučení obsahující návrhy úprav ve vzdělávání žáka. Při vydání zprávy a doporučení je žák, v případě žáka, který má zákonného zástupce, též jeho zákonný zástupce, informován o obsahu doporučení způsobem srozumitelným pro nejširší možný okruh osob. Žák nebo jeho zákonný zástupce potvrzuje svým podpisem, že doporučení s ním bylo projednáno, že porozuměl jeho povaze a obsahu a případně že k němu uplatňuje výhrady spolu s jejich upřesněním. Zpráva a doporučení se vydávají nejpozději do 30 dnů ode dne ukončení vyšetření. Doporučení je platné po dobu určitou, odpovídající jeho účelu; v případě doporučení zařazení žáka do školy nebo vzdělávacího programu pro žáky se zdravotním postižením však nejvýše po dobu jednoho roku. Před skončením platnosti doporučení školské poradenské zařízení vyrozumí žáka nebo jeho zákonného zástupce o potřebě nové diagnostiky.

1) Zvláštním předpisem se rozumí zákon č. 359/1999 Sb. o sociálně právní ochraně dětí

Závěr vyšetření

Na závěr vyšetření jsou rodiče (zákonní zástupci) seznámeni s navrhovanými doporučeními a s možnostmi podpory, které vyplývají z navržených doporučení.

Zároveň rodiče (zákonní zástupci) obdrží zprávu z vyšetření a pokud bude mít souvislost se vzděláváním dítěte, je důležité předat ji osobně škole, ve které je dítě vzděláváno nebo bude vzděláváno. Doporučení pro vzdělávací opatření navrhovaná odborníky v SPC pak jsou ve školách kvalifikovaně realizována. Na závěr vyšetření v centru jsou rodiče seznámeni s jeho výsledkem a také s doporučeními pro další péči nebo pro vzdělávací opatření ve škole dítěte. Protože rodiče na začátku spolupráce s centrem (při objednání služby a pak při první návštěvě) sdělili svá přání a očekávání, na závěr dostanou odpověď na svoje otázky a doporučení v rámci své objednávky, zakázky. Platí, že poradci v centrech jsou vždy vázáni nejlepšími zájmy ve prospěch dítěte a že svá doporučení dělají se záměrem jeho co nejúspěšnějšího vzdělávání.

Na základě souhlasu rodičů (zákonných zástupců) je následně zahájeno poskytování podpory – speciálně pedagogické podpory v místě vzdělávání dítěte či žáka se zdravotním postižením.

2.4 Typy vyšetření ve speciálněpedagogickém centru

Odborníci ve speciálně pedagogických centrech jsou připraveni napomoci při řešení všech problémů či otázek, které se týkají vzdělávání žáků se zdravotním postižením. Jejich snahou vždy bude co nejvíce rodičům přiblížit podstatu činnosti a případných vyšetření, která se vždy konají přísně v zájmu a dle potřeb konkrétního žáka. Vždy se jedná o úkony

Pomůcky pro diagnostiku i edukaci v SPC

(činnosti) předpokládané či vyžadované příslušnými právními předpisy – povětšinou se jedná o školský zákon a na něj navazující vyhlášku MŠMT o vzdělávání dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Rodič využívající služby SPC se může setkat s následujícími činnostmi (vyšetřeními), která jsou konána v souladu (na základě požadavku) příslušných právních norem.

Vstupní (komplexní) vyšetření

Vstupní vyšetření se provádí při první návštěvě klienta v SPC. Proveďte se evidence klienta (zavedení spisu), a prvotní vyšetření. Zde záleží na jeho věku a obtížích, na tom, jestli je zakázka směřována k zařazení do péče SPC, nebo k zařazení do školy, k odkladu školní docházky (dále jen OŠD)...

Pokud se jedná o komplexní vyšetření, tak je vyšetření speciálního pedagoga vždy doplněno vyšetřením rozumových schopností psychologem. Komplexní vyšetření se požaduje vždy při zařazení nebo přeřazení do školského zařízení, při změně vzdělávacího plánu a při doporučení k integraci.

Zařazení dítěte do mateřské školy (§ 34 školského zákona č. 561/2004 Sb.)

Ředitel mateřské školy (nebo mateřské školy pro jednotlivý typ postižení) může na základě doporučení SPC (a žádosti rodičů) přijmout dítě do MŠ .

Posouzení školní zralosti, odklad školní docházky (§ 37 školského zákona č. 561/ 2004 Sb.)

SPC doporučuje řediteli ZŠ odklad školní docházky. Jedná se vždy o celkové posouzení školní zralosti a připravenosti. Bohužel dle platné legislativy může být nahrazeno vyšetřením odborného lékaře.

Doporučení k zařazení do optimálního vzdělávacího procesu

Vyšetření je prováděno buď před nástupem povinné školní docházky, nebo během ní, pokud se u dítěte projeví výrazné obtíže, vyžadující podstatnou změnu ve výuce. Vyšetření je vždy komplexní, včetně vyšetření rozumových schopností psychologem.

Doporučení k integraci

Na žáky se zdravotním postižením se vztahují ustanovení vyhlášky č. 73/2005 Sb. Tito žáci mají ze zákona nárok na podpůrná opatření (využití speciálních metod, postupů, forem a prostředků vzdělávání, kompenzačních pomůcek...) zohledňující jejich vzdělávací potřeby.

Speciální vzdělávání je poskytováno dětem a žákům, u kterých byly SpecVP zjištěny na základě vyšetření školským poradenským pracovištěm a jejich **rozsah a závažnost jsou důvodem k zařazení do režimu speciálního vzdělávání.**

Nejčastější formou speciálního vzdělávání je **individuální integrace** v běžné MŠ, ZŠ a SŠ. Pro individuálně integrovaného žáka se může stanovit **individuální vzdělávací plán** (§ 6 vyhlášky 73/2005 Sb.), který obsahuje údaje o poskytování individuální speciálně pedagogické (psychologické) péče, údaje o časovém a obsahovém rozvržení učiva, způsobu hodnocení žáka. Vyjádření potřeby dalšího pedagogického pracovníka, seznam kompenzačních pomůcek, návrh na snížení počtu žáků ve třídě, předpokládanou potřebu navýšení finančních prostředků, závěry vyšetření poradenského pracoviště, jmenovité určení pedagogického pracovníka SPC, které bude se školou spolupracovat. Za zpracování IVP odpovídá škola (ředitel). Vypracovává se za pomoci příslušného SPC, které každého půl roku kontroluje jeho plnění.

Další formu vzdělávání představuje skupinová integrace, možné jsou i kombinace těchto forem.

Je třeba upozornit na jazykové aspekty, které sousloví „doporučení k integraci“ může vyvolávat. Z tohoto termínu nelze vyvozovat, že SPC mají právo „doporučení“ dávat či nedávat. O volbě vzdělávací cesty rozhoduje v souladu s právními předpisy zákonný zástupce žáka a ředitel příslušné školy. Proto by možná bylo vhodnější používat obecný termín „doporučení k formě speciálního vzdělávání“.

Jiný způsob plnění povinné školní docházky

Jedná se naplnění zákonného práva na vzdělávání ve dvou situacích. Prvním je tzv. Individuální vzdělávání (§ 41 školského zákona), kde školské poradenské zařízení podává „vyjádření“.

Rozhoduje však ředitel školy. Ve druhém případě jde (§ 42 školského zákona) o vzdělávání žáků s hlubokým mentálním postižením. Žádost o individuální vzdělávání dítěte podávají zákonní zástupci na kterékoliv ZŠ v ČR. Způsob vzdělávání podle § 42 stanoví Krajský úřad, podmínkou je souhlas zákonného zástupce. Role SPC v tomto případě je zajistit odborné stanovisko a podklady k naplnění SpecVP daného dítěte – žáka. Praktické naplnění tohoto práva není na území ČR jednotné.

Vzdělávání žáků s hlubokým mentálním postižením

Jedná se o vzdělávací opatření, které reaguje na odstranění dřívějšího institutu „osvobození od povinné školní docházky“ z právního řádu. V současnosti platí následující úprava: Krajský úřad stanoví, se souhlasem zákonného zástupce, dítěti s hlubokým mentálním postižením takový způsob vzdělávání, který odpovídá duševním a fyzickým možnostem dítěte a to na základě doporučení školského poradenského zařízení (SPC) a posouzení odborného lékaře. Krajský úřad zároveň zajistí odpovídající pomoc při vzdělávání (zejména pedagogickou a metodickou). Jde o vzdělávání žáků, jejichž zdravotní stav často neumožňuje přepravu do školy. Vzdělávání zabezpečuje speciální pedagog SPC nebo školy pověřené KÚ. V současnosti citelně absentuje podrobnější vymezení obsahu i organizace daného způsobu plnění povinného vzdělávání.

Kariérové poradenství

Vyšetření týkající se profesního poradenství se zaměřuje na stanovení silných a slabých stránek osobnosti žáka. Zohledňuje se typ a stupeň zdravotního postižení a možnost uplatnění na trhu práce. U některých typů zdravotního postižení je třeba počítat s možným zhoršením zdravotního stavu.

Doporučení k závěrečným zkouškám včetně zkoušky maturitní

V indikovaných případech je možné vydat doporučení k zohlednění obtíží k závěrečným zkouškám a k uzpůsobení podmínek pro konání maturitní zkoušky. Bude se zpravidla jednat o studenty, kteří jsou vedeni na střední škole jako integrovaní.

Jiná vyšetření

Do této kategorie patří specifické zakázky, které většinou nesměřují k nastavení výchovně vzdělávacích opatření, jsou to např. odborné posudky pro Českou správu sociálního zabezpečení.

SPC nabízejí školám metodickou podporu

Označení pracoviště SPC může být pro klienty přátelské

2.5 Formy péče speciálněpedagogického centra

Poradenskou péči centra dělíme podle toho kde je poskytována na ambulantní a terénní a podle četnosti na jednorázovou a na opakovanou. Typ péče je poskytován vždy podle individuálních potřeb dítěte a podle možností centra.

Ambulantní formy péče

- **Jednorázová:**

většinou se jedná o pomoc při řešení aktuálního problému. Je nabízeno poradenství pro rodiče a u dítěte, žáka nebo studenta se provádí vyšetření psychologické, speciálně pedagogické, logopedické (podle potřeby a zakázky zákonných zástupců), po kterém následuje doporučení a případné opatření.

- **Opakovaná:**

probíhá kontrolní vyšetření, například u žáků integrovaných v běžných typech škol, po kterém opět následuje doporučení a případné korekce opatření.

- **Pravidelná:**

dítě, žák, student dojíždí do SPC jedenkrát za týden, 14 dní, měsíc (podle potřeby), přičemž návštěvy SPC je možné střídat s výjezdy za klientem (při pravidelných návštěvách bývá prováděna reedukace, případně edukace).

Terénní formy péče

- **Výjezdy do škol** (metodická podpora učitelům, konzultace k IVP, přímá práce se žákem, poradenství atp. dle potřeb klientů a zaměření SPC)
- **Výjezdy do rodin** (rodinné poradenství, krátkodobé řešení problémů či dlouhodobou spolupráci s rodinou zaměřenou na socioterapii, psychosociální podporu, pomoc při orientaci v sociální síti...), případně do zařízení pečující o žáky se zdravotním postižením nebo se zdravotním znevýhodněním (včetně individuální výuky žáků, kteří ze zdravotních důvodů nemohou každodenně docházet do školy).

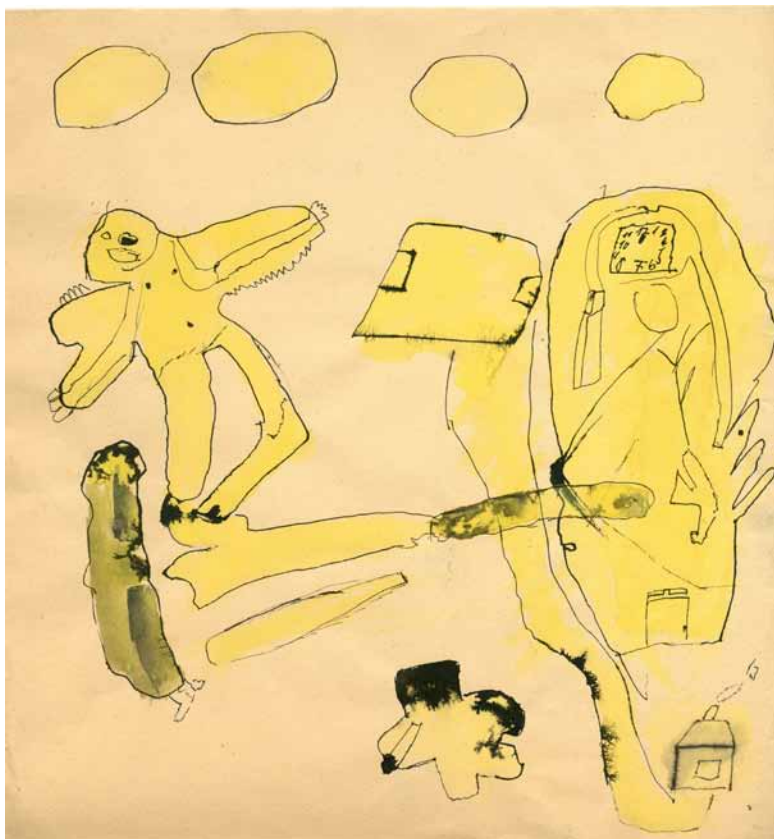
2.6 Následná podpora poskytovaná SPC

V případě potřeby a souhlasu zletilého žáka (zákonného zástupce) probíhají v rámci následné podpory například tyto služby:

- přímá práce se žákem (individuální či skupinová) s cílem vytvářet vhodné podmínky pro zdravý tělesný, psychický a sociální vývoj žáků, pro rozvoj jejich osobnosti před zahájením vzdělávání a v průběhu vzdělávání,
- naplňování vzdělávacích potřeb žáků a rozvíjení jejich schopností, dovedností a zájmů před zahájením a v průběhu vzdělávání,
- aktivity prevence a řešení výukových a výchovných obtíží,
- vytváření vhodných podmínek, forem a způsobů integrace žáků se zdravotním postižením,

- poradenství k vhodné volbě vzdělávací cesty a pozdějšího profesního uplatnění,
- včasná intervence (rychlá pomoc po zjištění problému),
- sociálně právní poradenství,
- metodická podpora a konzultační činnost,
- nabídka speciálních učebních pomůcek dle potřeb žáka,
- zapůjčování rehabilitačních a kompenzačních pomůcek.

Služby SPC jsou poskytovány odbornými kvalifikovanými pracovníky, kterými jsou speciální pedagog, psycholog a sociální pracovník. Tým odborných pracovníků může být rozšířen i o další odborníky. Některá SPC nabízejí i tzv. nadstandardní služby, které jsou většinou poskytovány za úhradu. Konkrétní a podrobnější informace lze získat z nabídky jednotlivých SPC.

Výtvarná práce žáků s lehkým mentálním postižením

3 Síť SPC v ČR

V České republice působí v současnosti cca 120 speciálně pedagogických center. Jsou zřizována převážně Krajskými úřady (cca 85%) a dále existují centra zřízená MŠMT (centra při školách zřizovaných MŠMT) a centra zřízená soukromými subjekty.

Z tohoto důvodu není ve veřejné správě dostupný úplný a přehledný výčet jednotlivých SPC s uvedením potřebných kontaktů. Pro potřeby tohoto Katalogu zajistila Asociace pracovníků SPC vypracování pracovního seznamu s uvedením přehledu jednotlivých SPC a potřebných kontaktů. V tištěné verzi Katalogu uvádíme jen přehled sídel – a zaměření příslušného SPC. V elektronické verzi je možno průběžně sledovat potřebné údaje na webových stránkách:

a) www.spc.upol.cz

(webový portál projektu „Inovace činnosti SPC při posuzování SVP dětí a žáků se zdravotním postižením)

b) www.apspc.cz

(webové stránky Asociace pracovníků speciálně pedagogických center ČR)

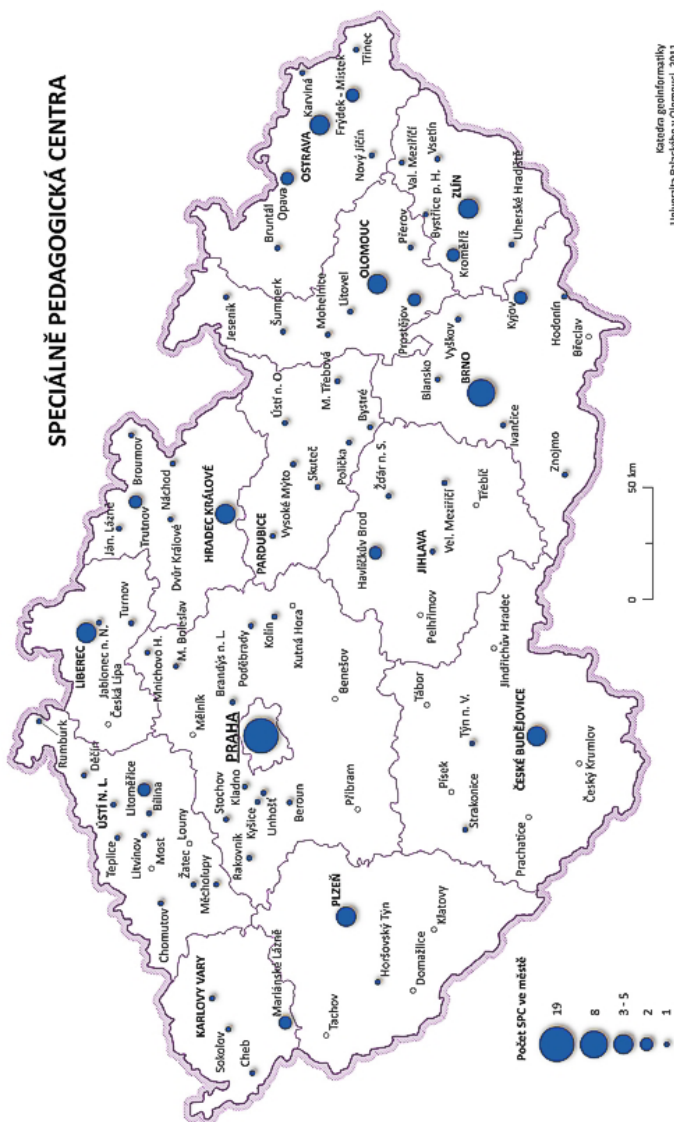
Poslední verze adresáře SPC byla aktualizována k listopadu roku 2012. Adresář je členěn podle jednotlivých krajů a obsahuje základní údaje daného SPC – název, adresa, telefonické

a emailové spojení včetně stručné charakteristiky poskytovatelských služeb a odkazů na kontaktní osoby. Každému kraji náleží vždy jeden list uvedeného souboru. Předpokládá se aktualizace seznamu kontaktů vždy v říjnu daného roku.

Výtvarná práce žáků s lehkým mentálním postižením

Přehled SPC v roce 2011

Výtvarná práce žáků s lehkým mentálním postižením

4 Kontakty na spolupracující instituce na národní úrovni

- Národní ústav pro vzdělávání (sekce poradenství),
Weilova 1271/6, 102 00 Praha 10,
www.nuv.cz/poradenstvi,
telefon: 274022111
- Česká školní inspekce
Fráni Šrámka 37, 15021 Praha 5
www.csicr.cz,
telefon: 251 023 127
- Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
Karmelitská 7, 118 12 Praha 1
www.msmt.cz,
telefon: 234 811 111
- Ústav pro informace ve vzdělávání
Senovážné náměstí 26, 110 06 Praha 1
www.uiv.cz,
telefon: 420 224 398 449
- Asociace náhradní výchovy VÚM Střílky,
Zámecká 107, 768 04 Střílky,
www.anv.skolniweb.cz

- Asociace pracovníků speciálně pedagogických center,
Novoměstská 21, 621 00 Brno,
www.apspc.cz
- Asociace speciálních pedagogů
České republiky, ZŠP a PrŠ
Vinohradská 54, 212000 Praha,
www.aspcr.cz
- Asociace rodičů a přátel zdravotně postižených dětí
v ČR, o. s. Asociace RPZPD v ČR, o. s.
Karlínské náměstí 12, 186 00 Praha 8,
telefon 224 817 438,
www.arpzpd.cz
- Asociace pracovníků
Pedagogicko-psychologických poraden, o.s.,
Sukova třída 1260, 530 02 Pardubice,
www.apppp.cz
- Asociace školní psychologie SR a ČR
www.school-psychology.cz,
- Unie psychologických asociací České republiky
Kladenská 8 160 00 Praha 6,
www.upacr.cz

- Asociace pracovníků v rané péči
Klimentská 2, 110 00 Praha 1
www.asociace-ranapece.unas.cz,
telefon: 224 826 858
- Asociace pracovníků středisek výchovné péče,
sídlem asociace je: SVP HELP ME,
Bořetická 2, 629 00 Brno – Vinohrady;
<http://www.svphelpme.cz/files/stanovy.pdf>
- Česká pediatriká společnost J. E. Purkyně
Sokolská 31, 12026 Praha 2
www.cpsjep.cz,
tel: 224 266 201-4
- Národní rada osob se zdravotním postižením ČR
Partyzánská 1/7, 170 00 Praha 7
www.nrzp.cz,
telefon: 266 753 421

Výtvarná práce žáků s lehkým mentálním postižením

Literatura

1. KUBOVÁ, L.: *Speciálně pedagogická centra*. Praha: Septima, 1995. ISBN 80-85801-42-6.
2. MICHALÍK, J.: *Školský poradenský systém v ČR (východiska, rizika, příležitosti, návrh pojetí), analýza stavu*, Olomouc, 2008.
3. VÍTKOVÁ, M. a kol.: *Otázky speciálně pedagogického poradenství*. Brno: MSD, 2003. ISBN 80-86633-08
4. SMÉKAL, V. – ZAPLETALOVÁ, J. – FREYVALDOVÁ, Z. – HANÁK, P. – MASÁKOVÁ, V. – MATĚJKOVÁ, A.: *Zpráva z vyšetření ve škole a ve školském poradenském zařízení*. 1. vydání. Praha: IPPP ČR, 2006. 60 s. ISBN 80-86856-30-5.
5. BASLEROVÁ, P. – HANÁK, P. – MICHALÍK, J. a kol.: *Katalog posuzování míry speciálních vzdělávacích potřeb I. (hmotněprávní a procedurální standardy a vybrané vzory v činnosti SPC)* Olomouc, Olomouc: UP, 2011 (v tisku)
6. HANÁK, P.: *Analýza současných úkolů speciálně pedagogických center podle druhu postižení v České republice*. Disertační práce. Brno, MUNI, 2008.

7. HUČÍK, J., HUČÍKOVÁ, A.: *Poradenstvo a poradenské služby pre deti a mládež v Slovenskej republike*, In. Zpravodaj pedagogicko-psychologického poradenství č. 44. Praha: IPPP 2005, ISSN 1214-7230.

Příloha č. 1

VYHLÁŠKA č. 72/2005 Sb.

ze dne 9. února 2005

o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních

Změna: 116/2011 Sb.

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy stanoví podle § 28 odst. 6, § 121 odst. 1 a § 123 odst. 5 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění zákona č. 383/2005 Sb. a zákona č. 49/2009 Sb.:

§ 1

Poskytování poradenských služeb

(1) Poradenské služby ve školách a školských poradenských zařízeních jsou poskytovány dětem, žákům, studentům (dále jen „žák“), jejich zákonným zástupcům, školám a školským zařízením.

(2) Školská poradenská zařízení a školy poskytují bezplatně standardní poradenské služby uvedené v přílohách č. 1 až 3 k této vyhlášce, a to na žádost žáků, jejich zákonných zástupců, škol nebo školských zařízení. Podmínkou poskytnutí psychologické nebo speciálně pedagogické poradenské služby je předání informace podle odstavce 3 a písemný souhlas žáka nebo jeho zákonného zástupce. Souhlasu není třeba v případech stanovených zvláštními právními předpisy.¹⁾

(3) Žák, v případě žáka, který má zákonného zástupce, také jeho zákonný zástupce, musí být školou nebo školským poradenským zařízením předem srozumitelně a jednoznačně informován o

- a) všech podstatných náležitostech poskytované poradenské služby, zejména o povaze, rozsahu, trvání, cílech a postupech poskytované poradenské služby,
- b) prospěchu, který je možné očekávat, a o všech předvídatelných důsledcích, které mohou vyplynout z poskytování poradenské služby, i možných následcích, pokud tato služba nebude poskytnuta,
- c) právech a povinnostech spojených s poskytováním poradenských služeb včetně práva žádat kdykoli poskytnutí poradenské služby znovu.

(4) Poradenská služba se začne poskytovat bez zbytečného odkladu, nejpozději však do tří měsíců ode dne přijetí žádosti. Lhůt podle věty první se nemůže dovolávat žadatel, který neposkytuje součinnost potřebnou ke splnění účelu poradenské služby. Krizová poradenská intervence, kterou se poskytuje pomoc v naléhavých ohrožujících situacích, zejména při ohrožení života a dalších práv žadatele, se poskytuje bezprostředně po přijetí žádosti.

(5) Výsledkem psychologické nebo speciálně pedagogické diagnostiky jsou zpráva z vyšetření a doporučení obsahující návrhy úprav ve vzdělávání žáka. Při vydání zprávy a doporučení je žák, v případě žáka, který má zákonného zástupce, též jeho zákonný zástupce, informován o obsahu doporučení způsobem srozumitelným pro nejširší možný okruh osob. Žák nebo jeho zákonný zástupce potvrzuje svým podpisem, že doporučení s ním bylo projednáno, že porozuměl jeho povaze a obsahu a případně že k němu uplatňuje výhrady spolu s jejich upřesněním. Zpráva a doporučení se vydávají nejpozději do 30 dnů ode dne ukončení vyšetření. Doporučení je platné po dobu určitou, odpovídající jeho účelu; v případě doporučení zařazení žáka do školy nebo vzdělávacího programu pro žáky se zdravotním postižením však nejvýše po dobu jednoho roku. Před skončením platnosti doporučení školské poradenské zařízení vyrozumí žáka nebo jeho zákonného zástupce o potřebě nové diagnostiky.

§ 2

Účel poradenských služeb

Účelem poradenských služeb je přispívat zejména k

- a) vytváření vhodných podmínek pro zdravý tělesný a psychický vývoj žáků, pro jejich sociální vývoj, pro rozvoj jejich osobnosti před zahájením vzdělávání a v průběhu vzdělávání,
- b) naplňování vzdělávacích potřeb a rozvíjení schopností, dovedností a zájmů před zahájením a v průběhu vzdělávání,
- c) prevenci a řešení výukových a výchovných obtíží, projevů různých forem rizikového chování, které předchází vzniku sociálně patologických jevů a dalších problémů souvisejících se vzděláváním a s motivací k překonávání problémových situací,
- d) vytváření vhodných podmínek pro vzdělávání žáků se zdravotním postižením, zdravotním znevýhodněním a sociálním znevýhodněním,
- e) vytváření vhodných podmínek, forem a způsobů práce pro žáky, kteří jsou příslušníky jiných kultur nebo etnických skupin,
- f) vytváření vhodných podmínek, forem a způsobů práce pro žáky nadané a mimořádně nadané,
- g) vhodné volbě vzdělávací cesty a pozdějšího profesního uplatnění,
- h) rozvíjení pedagogicko-psychologických a speciálně pedagogických znalostí a profesních dovedností pedagogických pracovníků ve školách a školských zařízeních,
- i) zmírňování důsledků zdravotního postižení, zdravotního znevýhodnění a sociálního znevýhodnění a prevenci jeho vzniku.

§ 3

Školská poradenská zařízení

(1) Typy školských poradenských zařízení jsou:

- a) pedagogicko-psychologická poradna (dále jen „poradna“),
- b) speciálně pedagogické centrum (dále jen „centrum“).

(2) Pedagogickým pracovníkům vykonávajícím pedagogicko-psychologickou činnost ve školách a školských poradenských zařízeních je poskytována odborná podpora za účelem zvýšení kvality poradenských služeb.

§ 4

Další dokumentace

(1) Školské poradenské zařízení vede dokumentaci

- a) o žádostech o poskytnutí poradenské služby, o odmítnutí nebo přerušení poskytování poradenské služby,
- b) o vyšetření, jeho výsledcích a poskytnuté péči individuální i skupinové,
- c) o poskytnutí informace podle § 1 odst. 3 a potvrzení podle § 1 odst. 5 věty čtvrté,
- d) o spolupráci se školami a školskými zařízeními.

(2) Škola vede o poradenských službách poskytovaných školním psychologem nebo speciálním pedagogem dokumentaci podle odstavce 1 písm. a) až d) a o poradenských službách poskytovaných školním metodikem prevence nebo výchovným poradcem dokumentaci podle odstavce 1 písm. b).

§ 5

Poradna

(1) Poradna poskytuje služby pedagogicko-psychologického a speciálně pedagogického poradenství a pedagogicko-psychologickou pomoc při výchově a vzdělávání žáků.

(2) Činnost poradny se uskutečňuje ambulantně na pracovišti poradny a návštěvami zaměstnanců právnické osoby vykonávající činnost poradny ve školách a školských zařízeních.

(3) Poradna:

- a) zjišťuje pedagogicko-psychologickou připravenost žáků na povinnou školní docházku a vydává o ní zprávu; doporučuje zákonným zástupcům a řediteli školy návrhy podpůrných nebo vyrovnávacích opatření, zařazení do vzdělávacího programu přizpůsobeného vzdělávacím potřebám žáka, případně zařazení do školy a třídy odpovídající vzdělávacím potřebám žáka; spolupracuje při přijímání žáků do škol; provádí psychologická a speciálně pedagogická vyšetření pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami,
- b) zjišťuje speciální vzdělávací potřeby žáků škol a na základě výsledků psychologické a speciálně pedagogické diagnostiky vypracovává odborné posudky a návrhy podpůrných nebo vyrovnávacích opatření pro školy a školská zařízení, včetně posudků pro účely uzpůsobení podmínek pro konání maturitní zkoušky a jednotlivé zkoušky, která svým obsahem a formou odpovídá zkoušce maturitní zkoušky³⁾,
- c) poskytuje poradenské služby žákům se zvýšeným rizikem školní neúspěšnosti nebo vzniku problémů v osobnostním a sociálním vývoji, jejich zákonným zástupcům a pedagogickým pracovníkům vzdělávajícím tyto žáky, poskytuje poradenské služby zaměřené na vyjasňování osobních perspektiv žáků,
- d) poskytuje metodickou podporu škole,
- e) prostřednictvím metodika prevence zajišťuje prevenci sociálně patologických jevů, realizaci preventivních opatření a koordinaci školních metodiků prevence.

§ 6

Centrum

(1) Centrum poskytuje poradenské služby při výchově a vzdělávání žáků se zdravotním postižením, jakož i dětí s hlubokým mentálním postižením, v odůvodněných případech, zejména v pochybnostech, zda se jedná o žáka se zdravotním postižením nebo zdravotním znevýhodněním, také při výchově a vzdělávání žáků se zdravotním znevýhodněním. Jedno centrum poskytuje

poradenské služby podle věty první v rozsahu odpovídajícím jednomu nebo více druhům zdravotního postižení podle části II bodů 1 až 8 přílohy č. 2 k této vyhlášce.

(2) Žákům základních škol speciálních a školských zařízení jsou poradenské služby centra poskytovány pouze v rámci diagnostiky a kontrolní diagnostiky, v odůvodněných případech i v rámci speciální individuální nebo skupinové péče, kterou nezajišťuje škola nebo školské zařízení, kde je žák zařazen.

(3) Činnost centra se uskutečňuje ambulantně na pracovišti centra a návštěvami pedagogických pracovníků centra ve školách a školských zařízeních, případně v rodinách, v zařízeních pečujících o žáky se zdravotním postižením.

(4) Centrum:

- a) zjišťuje speciální připravenost žáků se zdravotním postižením na povinnou školní docházku a speciální vzdělávací potřeby žáků se zdravotním postižením a žáků se zdravotním znevýhodněním, zpracovává odborné podklady pro integraci těchto žáků a pro jejich zařazení a přeřazení do škol a školských zařízení a pro další vzdělávací opatření, připravuje posudky pro účely uzpůsobení maturitní zkoušky a jednotlivé zkoušky, která svým obsahem a formou odpovídá zkoušce maturitní zkoušky, u žáků a uchazečů se zdravotním postižením³⁾,
- b) zajišťuje speciálně pedagogickou péči a speciálně pedagogické vzdělávání pro žáky se zdravotním postižením a žáky se zdravotním znevýhodněním, kteří jsou integrováni nebo kterým je stanoven jiný způsob plnění povinné školní docházky,²⁾
- c) vykonává speciálně pedagogickou a psychologickou diagnostiku a poskytuje poradenské služby se zaměřením na pomoc při řešení problémů ve vzdělávání, v psychickém a sociálním vývoji žáků se zdravotním postižením a žáků se zdravotním znevýhodněním, na zjištění individuálních předpokladů a vytváření podmínek pro uplatňování a rozvíjení schopností, nadání a na začleňování do společnosti,

- d) poskytuje pedagogickým pracovníkům a zákonným zástupcům poradenství v oblasti vzdělávání žáků se zdravotním postižením, případně také se zdravotním znevýhodněním,
- e) poskytuje metodickou podporu škole.

§ 7

Škola

(1) Ředitel základní, střední a vyšší odborné školy zabezpečuje poskytování poradenských služeb ve škole zpravidla výchovným poradcem a školním metodikem prevence, kteří spolupracují zejména s třídními učiteli, učiteli výchov, případně s dalšími pedagogickými pracovníky školy. Poskytování poradenských služeb ve škole může být zajišťováno i školním psychologem nebo školním speciálním pedagogem.

(2) Ve škole jsou zajišťovány poradenské služby v rozsahu odpovídajícím počtu a vzdělávacím potřebám žáků školy zaměřené na:

- a) prevenci školní neúspěšnosti,
- b) primární prevenci sociálně patologických jevů,
- c) kariérové poradenství integrující vzdělávací, informační a poradenskou podporu vhodné volbě vzdělávací cesty a pozdějšímu profesnímu uplatnění,
- d) odbornou podporu při integraci a vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, včetně žáků z jiného kulturního prostředí a žáků se sociálním znevýhodněním,
- e) péči o vzdělávání nadaných a mimořádně nadaných žáků,
- f) průběžnou a dlouhodobou péči o žáky s výchovnými či výukovými obtížemi a vytváření předpokladů pro jejich snižování a
- g) metodickou podporu učitelům při aplikaci psychologických a speciálně pedagogických poznatků a dovedností do vzdělávací činnosti školy.

§ 8

Poskytování poradenských služeb za úplatu

(1) Školská poradenská zařízení poskytují za úplatu poradenské služby uvedené v přílohách č. 1 až 3 k této vyhlášce, a to na žádost osob, které nejsou uvedeny v § 1 odst. 1.

(2) Výše úplaty za poskytování poradenských služeb podle odstavce 1 se rovná nejvýše součtu všech nákladů prokazatelně a nezbytně vynaložených školským poradenským zařízením na poskytnutou službu.

§ 9

Zrušovací ustanovení

Zrušují se:

1. Vyhláška Ministerstva školství České socialistické republiky č. 130/1980 Sb., o výchovném poradenství.

2. Vyhláška č. 233/2003 Sb., kterou se mění vyhláška č. 130/1980 Sb., o výchovném poradenství.

§ 10

Účinnost

Tato vyhláška nabývá účinnosti dnem jejího vyhlášení.

Ministryně:

JUDr. Buzková v. r.

Příloha 1

Standardní činnosti poraden

Komplexní nebo zaměřená psychologická a speciálně pedagogická diagnostika:

1) Zjišťování předpokladů pro školní docházku, skupinová a individuální psychologická a speciálně pedagogická diagnostika školní zralosti.

2) Individuální psychologická a speciálně pedagogická diagnostika dětí předškolního věku z důvodů nerovnoměrného vývoje.

3) Individuální psychologická a speciálně pedagogická diagnostika dětí předškolního věku, žáků základních škol a žáků středních škol s problémy v adaptaci a s výchovnými problémy, včetně specifických poruch chování.

4) Individuální psychologická a speciálně pedagogická diagnostika žáků základních škol a žáků středních škol s výukovými problémy, včetně specifických poruch učení, a žáků neprospívajících.

5) Individuální psychologická a speciálně pedagogická diagnostika jako podklad:

- a) pro integraci žáků se specifickými poruchami učení a chování nebo pro specializovanou péči v rozsahu integrace,
- b) pro návrhy na zařazování a přeřazování žáků se specifickými poruchami učení a chování do škol, tříd, oddělení a studijních skupin s upravenými vzdělávacími programy pro tyto žáky.

6) Skupinová a individuální psychologická a speciálně pedagogická diagnostika jako podklad pro pomoc žákům základních škol a žákům středních škol v případech komplikací při volbě další školy či povolání.

7) Individuální psychologická a speciálně pedagogická diagnostika žáků středních škol jako podklad pro pomoc při reorientaci a přestupu na jinou střední školu.

8) Individuální psychologická a speciálně pedagogická diagnostika žáků základních škol a žáků středních škol s osobnostními nebo sociálně-vztahovými problémy.

9) Diagnostika sociálního klimatu třídních kolektivů jako podklad pro tvorbu nápravných programů.

10) Individuální psychologická a speciálně pedagogická diagnostika mimořádného nadání žáků.

Psychologická a speciálně pedagogická intervence:

1) Poradenská intervence (včetně telefonické) u dětí předškolního věku, žáků základních škol a žáků středních škol, zákonných zástupců a pedagogických pracovníků v životní krizi či nouzi a individuální pomoc těmto jedincům při zpracování krize v případech problémů, které negativně ovlivňují vzdělávání dítěte nebo žáka.

2) Individuální práce s dětmi předškolního věku s nerovnoměrným vývojem, s obtížemi v adaptaci apod.¹⁾

3) Základní individuální a skupinová reedukace žáků se specifickými poruchami učení, jejichž problémy vyžadují odborně mimořádně náročnou speciálně pedagogickou péči.¹⁾

4) Individuální práce se žáky základních škol a žáky středních škol s obtížemi v adaptaci, s osobnostními, sociálně-vztahovými a podobnými problémy, které negativně ovlivňují jejich vzdělávání.¹⁾

5) Kariérové poradenství pro žáky základních a středních škol a studenty vyšších odborných škol (individuální a skupinové).

6) Poradenské nebo terapeutické vedení rodin s dítětem nebo žákem (v případech problémů, které negativně ovlivňují vzdělávání dítěte nebo žáka).¹⁾

7) Poradenské konzultace a krátkodobé poradenské vedení zákonných zástupců dětí předškolního věku a žáků základních škol (popřípadě i žáků středních škol), kterým je poskytována individuální nebo skupinová diagnostická a intervenční péče poradny.

8) Poradenské konzultace a doporučení pedagogickým pracovníkům vzdělávajícím děti a žáky, kterým je poskytována individuální nebo skupinová diagnostická a intervenční péče poradny (tzv. intervence ve škole pro žáky).

Informační a metodická činnost. Příprava podkladů pro vzdělávací opatření, dokumentace apod.:

1) Metodické vedení práce výchovných poradců a školních metodiků prevence v základních a středních školách.

2) Příprava podkladů

a) pro integraci žáků se specifickými poruchami učení a chování do základních a středních škol,

b) pro zařazení žáků se specifickými poruchami učení a chování do škol, tříd, oddělení a studijních skupin s upravenými vzdělávacími programy pro tyto žáky.

3) Při přípravě zpráv v případech, kdy je žák v péči odborného lékaře nebo klinického psychologa, školské poradenské zařízení vychází z klinické diagnózy a léčebných opatření odborného lékaře nebo klinického psychologa, který tuto péči žákovi poskytuje, pokud tyto podklady zákonný zástupce nebo žák školskému poradenskému zařízení předá.

4) Poskytování odborných konzultací pedagogickým pracovníkům v oblasti péče o děti předškolního věku, žáky základních škol a žáky středních škol, jejichž školní vzdělávání vyžaduje zvláštní pozornost.

5) Poskytování odborných konzultací pedagogickým pracovníkům základních a středních škol v souvislosti s integrací žáků se zdravotním postižením a s vytvářením a naplňováním individuálních vzdělávacích plánů pro tyto žáky.

6) Zpracování zpráv o žácích pro zákonné zástupce, školy a další instituce v souladu s předpisy o ochraně osobních údajů.

7) Vedení dokumentace, vedení evidence a administrativa související se standardními činnostmi v souladu s předpisy o ochraně osobních údajů.

8) Metodická pomoc při tvorbě preventivních programů škol.

9) Spolupráce se středisky výchovné péče při poskytování standardních služeb pro žáky se specifickými poruchami chování a s rizikem vzniku sociálně patologických jevů, pro jejich zákonné zástupce a pedagogické pracovníky, kteří je vzdělávají.

1) = jedná se o tzv. krátkodobou intervenci, tj. takovou, která netrvá déle než 1/2 roku.

Příloha 2

Standardní činnosti center

I. Standardní činnosti společné

- 1) Vyhledávání žáků se zdravotním postižením.
- 2) Komplexní diagnostika žáka (speciálně pedagogická a psychologická).
- 3) Tvorba plánu péče o žáka (strategie komplexní podpory žáka, pedagogicko-psychologické vedení apod.).
- 4) Přímá práce s žákem (individuální a skupinová).
- 5) Včasná intervence.
- 6) Konzultace pro zákonné zástupce, pedagogické pracovníky, školy a školská zařízení.
- 7) Sociálně právní poradenství (sociální dávky, příspěvky apod.).
- 8) Krizová intervence.
- 9) Metodická činnost pro zákonné zástupce, pedagogy (podpora při tvorbě individuálního vzdělávacího plánu).
- 10) Kariérové poradenství pro žáky se zdravotním postižením.
- 11) Zapůjčování odborné literatury.
- 12) Zapůjčování rehabilitačních a kompenzačních pomůcek podle potřeb žáků.
- 13) Ucelená rehabilitace pedagogicko-psychologickými prostředky.
- 14) Pomoc při integraci žáků se zdravotním postižením do mateřských, základních a středních škol, instruktáž a úprava prostředí.
- 15) Všestranná podpora optimálního psychomotorického a sociálního vývoje žáků se zdravotním postižením v duchu tzv. ucelené rehabilitace (využívání prostředků pedagogicko psychologických, léčebných, sociálních a pracovních), tj. zajištění komplexní péče zaměřené nejen na žáka s postižením, ale na celou jeho rodinu.
- 16) Vedení dokumentace centra a příprava dokumentů pro správné řízení.
- 17) Koordinace činností s poradenskými pracovníky škol, s poradnami a středisky výchovné péče.
- 18) Zpracování návrhů k zařazení do režimu vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami.
- 19) Zpracování návrhů individuálních vzdělávacích plánů.

20) Tvorba, návrhy a nabídka speciálních pomůcek podle individuálních potřeb žáků.

II. Standardní činnosti speciální

1) Centrum poskytující služby žákům s vadami řeči, jejich zákonným zástupcům, školám a školským zařízením vzdělávajícím tyto žáky

- a) logopedická diagnostika a depistáž poruch komunikace
- b) zpracování anamnézy
- c) zpracování programů logopedické intervence
- d) aplikace logopedických terapeutických postupů
- e) aplikace logopedických stimulačních postupů
- f) aplikace logopedických edukačních postupů
- g) aplikace logopedických reedukačních postupů
- h) práce s žáky s potřebou logopedické péče nevyžadující úpravu vzdělávacího programu
- i) péče o děti cizinců
- j) řešení výchovných problémů
- k) instruktáže pro zákonné zástupce a pedagogické pracovníky
- l) vedení logopedických deníků
- m) zpracování a vedení záznamů o individuální logopedické péči
- n) tvorba didaktických a metodických materiálů pro rozvoj komunikace, tvorba pracovních listů

2) Centrum poskytující služby žákům se zrakovým postižením, jejich zákonným zástupcům, školám a školským zařízením vzdělávajícím tyto žáky

- a) výcvik specifických činností u zrakově postiženého žáka a nácvik používání kompenzačních pomůcek
- b) smyslová výchova zrakově postiženého žáka
- c) rozvoj zrakových funkcí, zraková stimulace
- d) propedeutika čtení a psaní bodového písma
- e) propedeutika čtení a psaní zvětšeného černotisku, grafomotorické cviky
- f) metodická činnost a příprava ke čtení a psaní zvětšeného černotisku
- g) tyflografika

- h) nácvik podpisu
- i) zraková hygiena
- j) rozvoj matematických představ
- k) rozvoj estetického vnímání zrakově postiženého žáka
- l) nácvik orientace a samostatného pohybu zrakově postiženého žáka, nácvik sebeobsluhy
- m) práce se speciálními pomůckami
- n) informace o didaktických pomůckách pro zrakově postiženého žáka, zvukové a audiovizuální pomůcky
- o) sociálně rehabilitační program
- p) koordinace setkání zákonných zástupců a pedagogických pracovníků vzdělávajících zrakově postižené žáky
- q) metodické vedení asistentů pedagogů, kteří pracují se zrakově postiženými žáky

Všechna témata jsou spojena s nácvikem práce s vhodnými kompenzačními pomůckami podle věku žáka, typu a stupně postižení.

3) Centrum poskytující služby žákům se sluchovým postižením, jejich zákonným zástupcům, školám a školským zařízením vzdělávajícím tyto žáky

- a) budování a rozvoj komunikačních dovedností žáka
- b) orální komunikace (logopedické techniky: výstavba mluvené řeči od hlásek po věty, náprava výslovnosti, posazení hlasu, rozvoj slovní zásoby, sluchová výchova, rytmižace, dechová cvičení)
- c) vizuálně motorická komunikace (znakový jazyk, oční kontakt, jemná a hrubá motorika, mimika obličeje, polohy a postavení rukou, umístění v prostoru, pojmová a slovní zásoba ve znacích, stavba věty)
- d) výcvik čtení s porozuměním
- e) výcvik odezírání
- f) kurzy znakového jazyka pro zákonné zástupce, pedagogické pracovníky, školy a školská zařízení
- g) spolupráce s příslušným odborným zdravotnickým zařízením, klinikou ORL, která provádí operaci kochleárního implantátu, na speciálně pedagogické přípravě žáka na tento zákrok a participace na následné rehabilitaci
- h) cvičení na posilování nepostižených smyslových funkcí
- i) nácvik používání kompenzačních pomůcek

- j) individuální a skupinové terapie pro zákonné zástupce vedené psychologem
- k) rodinná terapie, krizová terapie, terapie pro neslyšící zákonné zástupce
- l) instruktáže pro zákonné zástupce
- m) sluchová výchova, zásady manuální komunikace, rozvoj motoriky dítěte, výstavba orální řeči, alternativních metod čtení, analyticko-syntetická metoda čtení, vedení pojmových deníků, řešení výchovných problémů, nácvik čtení s porozuměním, využívání kompenzačních pomůcek, příprava na operaci kochleárního implantátu apod.
- n) nácvik činností pro vyšetření audiometrem a příprava na audiometrické vyšetření (dítě předškolního věku čeká v budoucnu audiometrické vyšetření sluchu u lékaře, které vyžaduje spolupráci dítěte; ve školním věku podstupuje žák toto vyšetření nejméně 1x ročně; aby bylo vyšetření objektivní, je dobré zvykat dítě na spolupráci s vyšetřujícím)

4) Centrum poskytující služby žákům s tělesným postižením, jejich zákonným zástupcům, školám a školským zařízením vzdělávajícím tyto žáky

- a) budování a rozvoj komunikativních, lokomočních, manipulačních a dalších dovedností žáků
- b) vývojový screening, diagnostika zrání centrálního nervového systému, včasná diagnostika organického poškození centrálního nervového systému u dětí raného věku, využití metodiky Walter Strassmeier, Portage
- c) školní věk – metodika nácviku čtení a psaní (grafomotorika po obsahové a technické stránce, specifické metodiky nácviku psaní a čtení, alternativních metod čtení, atp.)
- d) speciální nácvik práce s počítačem jako prostředkem komunikace a získávání informací
- e) logopedická péče (využití speciálních metod, zejména augmentativní a alternativní komunikace, makaton, znak do řeči, sociální čtení)
- f) využití některých specifických forem terapie, jako je např. arteterapie, muzikoterapie

5) Centrum poskytující služby žákům s mentálním postižením, jejich zákonným zástupcům, školám a školským zařízením vzdělávajícím tyto žáky

- a) metodika cvičení pro děti raného věku, Strassmeier, Portage, vývojový screening

- b) smyslová výchova dětí předškolního věku s mentálním postižením
- c) rozvoj hrubé a jemné motoriky, nácvik sebeobsluhy a sociálních vztahů
- d) rozvoj estetického vnímání
- e) hudební činnosti, výtvarné a pohybové činnosti
- f) příprava na zařazení do výchovně vzdělávacího procesu
- g) rozvoj grafomotoriky, systematický rozvoj slovní zásoby, systematický rozvoj dílčích výukových funkcí
- h) logopedická péče se zaměřením na alternativní a augmentativní komunikaci, piktogramy, znak do řeči, komunikační tabulky, sociální čtení a počty
- i) netradiční formy výuky žáků s mentálním postižením
- j) nácvik prvního čtení a čtení hůlkového písma
- k) hůlková písanka; psaní hůlkovým písmem, využití počítače nebo psacího stroje
- l) alternativní formy čtení
- m) využití arteterapie a muzikoterapie

6) Centrum poskytující služby žákům s poruchami autistického spektra, jejich zákonným zástupcům, školám a školským zařízením vzdělávajícím tyto žáky

- a) domácí program – rozvoj funkční komunikace, sociálních dovedností, pracovních návyků, sebeobsluhy, volnočasových aktivit, eliminace problémového chování, práce s rodinou
- b) příprava na zařazení do výchovně vzdělávacího procesu a vzdělávání žáků s poruchami autistického spektra
- c) uplatňování metodiky strukturovaného učení, aplikované behaviorální analýzy a jiných; metodické vedení zaměstnanců ve školství, spolupráce s rodinou, konzultace s ostatními účastníky péče
- d) osvětová činnost
- e) spolupráce se školskými zařízeními a ostatními účastníky péče, semináře, konzultace
- f) rodičovské skupiny
- g) instruktáž, podpůrná skupina, řešení výchovných problémů, sourozenecké vztahy apod.

- h) nácvik funkční komunikace, sociálního chování a zvládnání náročného chování

7) Centrum poskytující služby žákům hluchoslepým, jejich zákonným zástupcům, školám a školským zařízením vzdělávajícím tyto žáky použijí se standardní činnosti speciální podle typu zdravotního postižení žáka

8) Centrum poskytující služby žákům s více vadami, jejich zákonným zástupcům, školám a školským zařízením vzdělávajícím tyto žáky použijí se standardní činnosti speciální podle typu zdravotního postižení žáka.

Příloha 3

Standardní činnosti školy

I. Standardní činnosti výchovného poradce

Poradenské činnosti:

1) Kariérové poradenství a poradenská pomoc při rozhodování o další vzdělávací a profesní cestě žáků, tj. zejména:

- a) koordinace mezi hlavními oblastmi kariérového poradenství – kariérovým vzděláváním a diagnosticko-poradenskými činnostmi zaměřenými k volbě vzdělávací cesty žáka,
- b) základní skupinová šetření k volbě povolání, administraci, zpracování a interpretaci zájmových dotazníků v rámci vlastní odborné kompetence a analýzy preferencí v oblasti volby povolání žáků,
- c) individuální šetření k volbě povolání a individuální poradenství v této oblasti (ve spolupráci s třídním učitelem),
- d) poradenství zákonným zástupcům s ohledem na očekávání a předpoklady žáků (ve spolupráci s třídním učitelem),
- e) spolupráce se školskými poradenskými zařízeními (poradna, centrum) a středisky výchovné péče při zajišťování poradenských služeb přesahujících kompetence školy,

- f) zajišťování skupinových návštěv žáků školy v informačních poradenských střediscích úřadů práce a poskytování informací žákům a zákonným zástupcům o možnosti individuálního využití informačních služeb těchto středisek.
- 2) Vyhledávání a orientační šetření žáků, jejichž vývoj a vzdělávání vyžadují zvláštní pozornost a příprava návrhů na další péči o tyto žáky.
 - 3) Zajišťování nebo zprostředkování diagnostiky speciálních vzdělávacích potřeb (vstupní a průběžné) a intervenčních činností pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami.
 - 4) Příprava podmínek pro integraci žáků se zdravotním postižením ve škole, koordinace poskytování poradenských služeb těmto žákům školou a školskými poradenskými zařízeními a koordinace vzdělávacích opatření u těchto žáků.
 - 5) Poskytování služeb kariérového poradenství žákům/cizincům se zřetelem k jejich speciálním vzdělávacím potřebám.

Metodické a informační činnosti

- 1) Zprostředkování nových metod pedagogické diagnostiky a intervence.
- 2) Metodická pomoc pedagogickým pracovníkům školy v otázkách kariérového rozhodování žáků, integrace, individuálních vzdělávacích plánů, práce s nadanými žáky apod.
- 3) Předávání odborných informací z oblasti kariérového poradenství a péče o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami pedagogickým pracovníkům školy.
- 4) Poskytování informací o činnosti školy, školských a dalších poradenských zařízeních v regionu, o jejich zaměření, kompetencích a o možnostech využívání jejich služeb žákům a jejich zákonným zástupcům.
- 5) Shromažďování odborných zpráv a informací o žácích v poradenské péči dalších poradenských zařízení a jejich zajištění v souladu s předpisy o ochraně osobních údajů.
- 6) Vedení písemných záznamů umožňujících doložit rozsah a obsah činnosti výchovného poradce, navržená a realizovaná opatření.

II. Standardní činnosti školního metodika prevence

Metodické a koordinační činnosti

- 1) Koordinace tvorby a kontrola realizace preventivního programu školy.
- 2) Koordinace a participace na realizaci aktivit školy zaměřených na prevenci záškoláctví, závislostí, násilí, vandalismu, sexuálního zneužívání, zneužívání sektami, prekriminálního a kriminálního chování, rizikových projevů sebepoškozování a dalších sociálně patologických jevů.
 - 3) Metodické vedení činnosti pedagogických pracovníků školy v oblasti prevence sociálně patologických jevů (vyhledávání problémových projevů chování, preventivní práce s třídními kolektivy apod.).
 - 4) Koordinace vzdělávání pedagogických pracovníků školy v oblasti prevence sociálně patologických jevů.
 - 5) Koordinace přípravy a realizace aktivit zaměřených na zapojování multi-kulturních prvků do vzdělávacího procesu a na integraci žáků/cizinců; prioritou v rámci tohoto procesu je prevence rasismu, xenofobie a dalších jevů, které souvisí s otázkou přijímání kulturní a etnické odlišnosti.
 - 6) Koordinace spolupráce školy s orgány státní správy a samosprávy, které mají v kompetenci problematiku prevence sociálně patologických jevů, s metodikem preventivních aktivit v poradně a s odbornými pracovníci (poradenskými, terapeutickými, preventivními, krizovými, a dalšími zařízeními a institucemi), které působí v oblasti prevence sociálně patologických jevů.
 - 7) Kontaktování odpovídajícího odborného pracoviště a participace na intervenci a následné péči v případě akutního výskytu sociálně patologických jevů.
 - 8) Shromažďování odborných zpráv a informací o žácích v poradenské péči specializovaných poradenských zařízení v rámci prevence sociálně patologických jevů v souladu s předpisy o ochraně osobních údajů.
 - 9) Vedení písemných záznamů umožňujících doložit rozsah a obsah činnosti školního metodika prevence, navržená a realizovaná opatření.

Informační činnosti

1) Zajišťování a předávání odborných informací o problematice sociálně patologických jevů, o nabídkách programů a projektů, o metodách a formách specifické primární prevence pedagogickým pracovníkům školy.

2) Prezentace výsledků preventivní práce školy, získávání nových odborných informací a zkušeností.

3) Vedení a průběžné aktualizování databáze spolupracovníků školy pro oblast prevence sociálně patologických jevů (orgány státní správy a samosprávy, střediska výchovné péče, poradny, zdravotnická zařízení, Policie ČR, orgány sociální péče, nestátní organizace působící v oblasti prevence, centra krizové intervence a další zařízení, instituce i jednotliví odborníci).

Poradenské činnosti

1) Vyhledávání a orientační šetření žáků s rizikem či projevy sociálně patologického chování; poskytování poradenských služeb těmto žákům a jejich zákonným zástupcům, případně zajišťování péče odpovídajícího odborného pracoviště (ve spolupráci s třídními učiteli).

2) Spolupráce s třídními učiteli při zachycování varovných signálů spojených s možností rozvoje sociálně patologických jevů u jednotlivých žáků a tříd a participace na sledování úrovně rizikových faktorů, které jsou významné pro rozvoj sociálně patologických jevů ve škole.

3) Příprava podmínek pro integraci žáků se specifickými poruchami chování ve škole a koordinace poskytování poradenských a preventivních služeb těmto žákům školou a specializovanými školskými zařízeními.

III. Standardní činnosti školního psychologa

Diagnostika, depistáž

1) Spolupráce při zápisu do 1. ročníku základního vzdělávání.

2) Depistáž specifických poruch učení v základních a středních školách.

3) Diagnostika při výukových a výchovných problémech žáků.

- 4) Depistáž a diagnostika nadaných dětí.
- 5) Zjišťování sociálního klimatu ve třídě.
- 6) Screening, ankety, dotazníky ve škole.

Konzultační, poradenské a intervenční práce

- 1) Péče o integrované žáky (pomoc při sestavování individuálního vzdělávacího plánu, vedení).
- 2) Individuální případová práce se žáky v osobních problémech (konzultace, vedení).
- 3) Krizová intervence a zpracování krize pro žáky, pedagogické pracovníky a zákonné zástupce.
 - 4) Prevence školního neúspěchu žáků (náprava, vedení, apod.).
 - 5) Kariérové poradenství u žáků.
 - 6) Techniky a hygiena učení (pro žáky).
 - 7) Skupinová a komunitní práce s žáky.
 - 8) Koordinace preventivní práce ve třídě, programů pro třídy apod.
 - 9) Podpora spolupráce třídy a třídního učitele.
 - 10) Individuální konzultace pro pedagogické pracovníky v oblasti výchovy a vzdělávání.
 - 11) Konzultace se zákonnými zástupci při výukových a výchovných problémech dětí.
 - 12) Pomoc při řešení multikulturní problematiky ve školním prostředí.

Metodická práce a vzdělávací činnost

- 1) Participace na přípravě programu zápisu do 1. ročníku základního vzdělávání.
- 2) Metodická pomoc třídním učitelům.
- 3) Pracovní semináře pro pedagogické pracovníky (konzultace a metodické vedení).
- 4) Účast na pracovních poradách školy.
- 5) Koordinace poradenských služeb poskytovaných ve škole (výchovný poradce, školní metodik prevence, třídní učitelé).

6) Koordinace poradenských služeb mimo školu a spolupráce se školskými poradenskými zařízeními, zdravotnickými a dalšími zařízeními.

7) Metodické intervence z psychodidaktiky pro učitele, včetně podpory při tvorbě školního vzdělávacího programu.

8) Besedy a osvěta (zákonným zástupcům).

9) Prezentační a informační činnost.

10) Participace na přípravě přijímacího řízení ke vzdělávání ve střední škole.

IV. Standardní činnosti školního speciálního pedagoga

Depistážní činnosti

Vyhledávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a jejich zařazení do speciálně pedagogické péče.

Diagnostické a intervenční činnosti (péče o žáka/žáky se speciálními vzdělávacími potřebami)

1) Diagnostika speciálních vzdělávacích potřeb žáka (shromáždění údajů o žákovi, včetně anamnézy osobní a rodinné), analýza získaných údajů a jejich vyhodnocení.

2) Vytyčení hlavních problémů žáka, stanovení individuálního plánu podpory v rámci školy a mimo ni (druh, rozsah, frekvenci, trvání intervenčních činností).

3) Realizace intervenčních činností, tj.

- a) provádění, event. zajištění krátkodobé i dlouhodobé individuální práce se žákem (speciálně pedagogické vzdělávací činnosti, činnosti reedukační, kompenzační, stimulační),
- b) provádění, event. zajištění speciálně pedagogické vzdělávací činnosti, činností reedukačních, kompenzačních, stimulačních se skupinou žáků,
- c) participace na vytvoření individuálního vzdělávacího plánu (v kooperaci s třídním učitelem, učitelem odborného předmětu, s vedením školy, se zákonnými zástupci žáka, se žákem a s ostatními partnery podpůrného týmu uvnitř i vně školy),
- d) průběžné vyhodnocování účinnosti navržených opatření, dle potřeby navržení a realizace úprav,

- e) úpravy školního prostředí, zajištění speciálních pomůcek a didaktických materiálů,
- f) zabezpečení průběžné komunikace a kontaktů s rodinou žáka (se zákonným zástupcem),
- g) speciálně pedagogické poradenské intervence a služby pro žáky, zákonné zástupce a pedagogické pracovníky školy,
- h) participace na kariérovém poradenství – volba vzdělávací cesty žáka – individuální provázení žáka,
- i) konzultace s pracovníky dalších poradenských zařízení.

Metodické a koordinační činnosti

1) Příprava a průběžná úprava podmínek pro integraci žáků se zdravotním postižením ve škole – koordinace speciálně pedagogických poradenských služeb na škole.

2) Kooperace se školskými poradenskými zařízeními a s dalšími institucemi a odbornými pracovníky ve prospěch žáka se speciálními vzdělávacími potřebami.

3) Participace na vytváření školních vzdělávacích programů a individuálních vzdělávacích plánů s cílem rozšíření služeb a zkvalitnění péče o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami.

4) Metodické činnosti pro pedagogické pracovníky školy – specifika výuky a možnosti žáků dle druhu a stupně zdravotního postižení, návrhy metod a forem práce se žáky – jejich zavádění do výuky, instruktáže využívání speciálních pomůcek a didaktických materiálů.

5) Koordinace a metodické vedení asistentů pedagoga ve škole.

-
- 1) Například zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů.
 - 2) § 41 a 42 školského zákona.
 - 3) Vyhláška č. 177/2009 Sb., o bližších podmínkách ukončování vzdělávání ve středních školách maturitní zkouškou.

Příloha č. 2

VYHLÁŠKA č. 73/2005 Sb.

ze dne 9. února 2005

o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných

Změna: 147/2011 Sb.

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy stanoví podle § 7 odst. 3, § 19, § 23 odst. 3, § 26 odst. 4 a § 56 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon):

ČÁST PRVNÍ

OBECNÁ USTANOVENÍ

§ 1

(1) Vzdělávání dětí, žáků a studentů (dále jen „žák“) se speciálními vzdělávacími potřebami (dále jen „speciální vzdělávání“) a vzdělávání žáků mimořádně nadaných se uskutečňuje s využitím vyrovnávacích a podpůrných opatření.

(2) Vyrovnávacími opatřeními při vzdělávání žáků se zdravotním nebo sociálním znevýhodněním se pro účely této vyhlášky rozumí využívání pedagogických, popřípadě speciálně pedagogických metod a postupů, které odpovídají vzdělávacím potřebám žáků, poskytování individuální podpory v rámci výuky a přípravy na výuku, využívání poradenských služeb školy a školských poradenských zařízení, individuálního vzdělávacího plánu a služeb asistenta pedagoga²⁾.

Škola tato opatření poskytuje na základě pedagogického posouzení vzdělávacích potřeb žáka, průběhu a výsledků jeho vzdělávání, popřípadě ve spolupráci se školským poradenským zařízením.

(3) Podpůrnými opatřeními při vzdělávání žáků se zdravotním postižením se pro účely této vyhlášky rozumí využití speciálních metod, postupů, forem a prostředků vzdělávání, kompenzačních, rehabilitačních a učebních pomůcek, speciálních učebnic a didaktických materiálů, zařazení předmětů speciálně pedagogické péče, poskytování pedagogicko-psychologických služeb¹⁾, zajištění služeb asistenta pedagoga²⁾, snížení počtu žáků ve třídě nebo studijní skupině nebo jiná úprava organizace vzdělávání zohledňující speciální vzdělávací potřeby žáka.

(4) Podpůrnými opatřeními při vzdělávání mimořádně nadaných žáků se pro účely této vyhlášky rozumí využití speciálních metod, postupů, forem a prostředků vzdělávání, didaktických materiálů, poskytování pedagogicko-psychologických služeb, nebo jiná úprava organizace vzdělávání zohledňující vzdělávací potřeby těchto žáků.

(5) Za žáky s těžkým zdravotním postižením se pro účely této vyhlášky považují žáci s těžkým zrakovým postižením, s těžkým sluchovým postižením, s těžkým tělesným postižením, s těžkou poruchou dorozumívacích schopností, hluchoslepí, se souběžným postižením více vadami, s autismem, s těžkým tělesným nebo středně těžkým, těžkým či hlubokým mentálním postižením. Těmto žákům s ohledem na rozsah speciálních vzdělávacích potřeb náleží nejvyšší míra podpůrných opatření.

(6) Za žáka se sociálním znevýhodněním se pro účely poskytování vyrovnávacích opatření podle odstavce 2 považuje zejména žák z prostředí, kde se mu nedostává potřebné podpory k řádnému průběhu vzdělávání včetně spolupráce zákonných zástupců se školou, a žák znevýhodněný nedostatečnou znalostí vyučovacího jazyka.

ČÁST DRUHÁ

SPECIÁLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

§ 2

Zásady a cíle speciálního vzdělávání

Speciální vzdělávání se poskytuje žákům, u kterých byly speciální vzdělávací potřeby zjištěny na základě speciálně pedagogického, popřípadě psychologického vyšetření školským poradenským zařízením³⁾ a jejich rozsah a závažnost je důvodem k zařazení žáků do režimu speciálního vzdělávání. Speciální vzdělávání se poskytuje i žákům zařazeným do škol zřízených při školských zařízeních pro výkon ústavní výchovy a ochranné výchovy.⁴⁾

§ 3

Formy speciálního vzdělávání žáků se zdravotním postižením

- (1) Speciální vzdělávání žáků se zdravotním postižením⁵⁾ je zajišťováno
- a) formou individuální integrace,
 - b) formou skupinové integrace,
 - c) ve škole samostatně zřízené pro žáky se zdravotním postižením (dále jen „speciální škola“), nebo
 - d) kombinací forem uvedených pod písmeny a) až c).
- (2) Individuální integrací se rozumí vzdělávání žáka
- a) v běžné škole, nebo
 - b) v případech hodných zvláštního zřetele ve speciální škole určené pro žáky s jiným druhem zdravotního postižení.
- (3) Skupinovou integrací se rozumí vzdělávání žáka ve třídě, oddělení nebo studijní skupině zřízené pro žáky se zdravotním postižením v běžné škole nebo ve speciální škole určené pro žáky s jiným druhem zdravotního postižení.

(4) Žák bez zdravotního postižení se nevzdělává podle vzdělávacího programu pro vzdělávání žáků se zdravotním postižením.

(5) Žák bez zdravotního postižení se výjimečně a pouze po dobu nezbytně nutnou pro vyrovnání jeho znevýhodnění může vzdělávat ve škole, třídě či studijní skupině zřízené pro žáky se zdravotním postižením, pokud

- a) jde o žáka se zdravotním znevýhodněním, který při vzdělávání v běžné škole i při zohledňování individuálních vzdělávacích potřeb a uplatňování vyrovnávacích opatření podle § 1 odst. 2 celkově selhává, a pokud to vyžaduje jeho zájem; ustanovení § 9 odst. 1 platí obdobně. Nejméně jedenkrát za školní rok škola posoudí, zda důvody pro vzdělávání žáka podle věty první trvají; pokud tyto důvody pominuly, navrhne zákonnému zástupci žáka nebo zletilému žákovi návrat do původní nebo jiné běžné školy, třídy nebo studijní skupiny,
- b) jde o žáka se sociálním znevýhodněním, který při vzdělávání v běžné škole i při zohledňování individuálních vzdělávacích potřeb a uplatňování vyrovnávacích opatření podle § 1 odst. 2 celkově dlouhodobě selhává, a pokud to vyžaduje jeho zájem; ustanovení § 9 odst. 1 platí obdobně. Žák se sociálním znevýhodněním může být do školy, třídy či studijní skupiny zařazen nejdéle na dobu 5 měsíců; po dobu, po kterou je žák takto zařazen, zůstává žákem původní školy.

§ 4

Školy při zdravotnických zařízeních

(1) V mateřské a základní škole při zdravotnickém zařízení se mohou vzdělávat žáci se zdravotním oslabením nebo žáci dlouhodobě nemocní umístění v tomto zdravotnickém zařízení, pokud to jejich zdravotní stav umožňuje. Základní školy mohou poskytovat podle svých možností individuální konzultace ve všeobecně vzdělávacích předmětech i žákům středních škol umístěným v tomto zdravotnickém zařízení.

(2) K zařazení do školy při zdravotnickém zařízení se vyžaduje doporučení ošetřujícího lékaře a souhlas zákonného zástupce žáka. Rozsah a organizaci výuky žáka určuje ředitel školy po dohodě s ošetřujícím lékařem.

§ 5

Typy speciálních škol

Typy speciálních škol pro účely jejich označování⁶⁾ jsou:

- a) mateřská škola pro zrakově postižené, základní škola pro zrakově postižené, střední škola pro zrakově postižené (střední odborné učiliště pro zrakově postižené, odborné učiliště pro zrakově postižené, praktická škola pro zrakově postižené, gymnázium pro zrakově postižené, střední odborná škola pro zrakově postižené), konzervatoř pro zrakově postižené,
- b) mateřská škola pro sluchově postižené, základní škola pro sluchově postižené, střední škola pro sluchově postižené (střední odborné učiliště pro sluchově postižené, odborné učiliště pro sluchově postižené, praktická škola pro sluchově postižené, gymnázium pro sluchově postižené, střední odborná škola pro sluchově postižené),
- c) mateřská škola pro hluchoslepé, základní škola pro hluchoslepé,
- d) mateřská škola pro tělesně postižené, základní škola pro tělesně postižené, střední škola pro tělesně postižené (střední odborné učiliště pro tělesně postižené, odborné učiliště pro tělesně postižené, praktická škola pro tělesně postižené, gymnázium pro tělesně postižené, střední odborná škola pro tělesně postižené),
- e) mateřská škola logopedická, základní škola logopedická,
- f) mateřská škola speciální, základní škola praktická, základní škola speciální, odborné učiliště, praktická škola,
- g) základní škola pro žáky se specifickými poruchami učení, základní škola pro žáky se specifickými poruchami chování,
- h) mateřská škola při zdravotnickém zařízení, základní škola při zdravotnickém zařízení, základní škola speciální při zdravotnickém zařízení.

§ 6

Individuální vzdělávací plán

(1) Individuální vzdělávací plán⁷⁾ se stanoví v případě potřeby především pro individuálně integrovaného žáka, žáka s hlubokým mentálním postižením, případně také pro žáka skupinově integrovaného nebo pro žáka speciální školy.

(2) Individuální vzdělávací plán vychází ze školního vzdělávacího programu příslušné školy, závěrů speciálně pedagogického vyšetření, popřípadě psychologického vyšetření školským poradenským zařízením, popřípadě doporučení registrujícího praktického lékaře pro děti a dorost nebo odborného lékaře nebo dalšího odborníka, a vyjádření zákonného zástupce žáka nebo zletilého žáka. Je závazným dokumentem pro zajištění speciálních vzdělávacích potřeb žáka.

(3) Individuální vzdělávací plán je součástí dokumentace žáka.

(4) Individuální vzdělávací plán obsahuje:

- a) údaje o obsahu, rozsahu, průběhu a způsobu poskytování individuální speciálně pedagogické nebo psychologické péče žákovi včetně zdůvodnění,
- b) údaje o cíli vzdělávání žáka, časové a obsahové rozvržení učiva, včetně případného prodloužení délky středního nebo vyššího odborného vzdělávání, volbu pedagogických postupů, způsob zadávání a plnění úkolů, způsob hodnocení, úpravu konání závěrečných zkoušek, maturitních zkoušek nebo absolutoria,
- c) vyjádření potřeby dalšího pedagogického pracovníka nebo další osoby podílející se na práci se žákem a její rozsah; u žáka střední školy se sluchovým postižením a studenta vyšší odborné školy se sluchovým postižením se uvede potřebnost nezbytných tlumočnických služeb a jejich rozsah,⁸⁾ případně další úprava organizace vzdělávání,
- d) seznam kompenzačních, rehabilitačních a učebních pomůcek, speciálních učebnic a didaktických materiálů nezbytných pro výuku žáka nebo pro konání příslušných zkoušek,

- e) jmenovité určení pedagogického pracovníka školského poradenského zařízení, se kterým bude škola spolupracovat při zajišťování speciálních vzdělávacích potřeb žáka,
- f) předpokládanou potřebu navýšení finančních prostředků nad rámec prostředků státního rozpočtu poskytovaných podle zvláštního právního předpisu,⁹⁾
- g) závěry speciálně pedagogických, popřípadě psychologických vyšetření.

(5) Individuální vzdělávací plán je vypracován zpravidla před nástupem žáka do školy, nejpozději však 1 měsíc po nástupu žáka do školy nebo po zjištění speciálních vzdělávacích potřeb žáka. Individuální vzdělávací plán může být doplňován a upravován v průběhu celého školního roku podle potřeby.

(6) Za zpracování individuálního vzdělávacího plánu odpovídá ředitel školy. Individuální vzdělávací plán se vypracovává ve spolupráci se školským poradenským zařízením a zákonným zástupcem žáka nebo zletilým žákem.

(7) Ředitel školy seznámí s individuálním vzdělávacím plánem zákonného zástupce žáka nebo zletilého žáka, který tuto skutečnost potvrdí svým podpisem.

(8) Školské poradenské zařízení sleduje a dvakrát ročně vyhodnocuje dodržování postupů a opatření stanovených v individuálním vzdělávacím plánu a poskytuje žákovi, škole i zákonnému zástupci žáka poradenskou podporu. V případě nedodržování stanovených opatření informuje o této skutečnosti ředitele školy.

(9) Ustanovení odstavců 6 a 7 se vztahují na změny v individuálním vzdělávacím plánu obdobně.

§ 7

Asistent pedagoga

(1) Hlavními činnostmi asistenta pedagoga²⁾ jsou:

- a) pomoc pedagogickým pracovníkům školy při výchovné a vzdělávací činnosti, pomoc při komunikaci se žáky a zákonnými zástupci žáků a komunitou, ze které žák pochází,
- b) podpora žákům při přizpůsobení se školnímu prostředí,
- c) pomoc žákům při výuce a při přípravě na výuku,
- d) nezbytná pomoc žákům s těžkým zdravotním postižením při sebeobsluze a pohybu během vyučování a při akcích pořádaných školou mimo místo, kde škola v souladu se zápisem do školského rejstříku uskutečňuje vzdělávání.

(2) Žádost o souhlas se zřízením funkce asistenta pedagoga obsahuje název a sídlo právnické osoby, která vykonává činnost školy, počet žáků a tříd celkem, počet žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, dosažené vzdělání asistenta pedagoga, předpokládanou výši platu nebo mzdy, zdůvodnění potřeby zřízení funkce asistenta pedagoga, cíle, kterých chce ředitel školy zřízením této funkce ve škole dosáhnout, a náplň práce asistenta pedagoga.

§ 8

Organizace speciálního vzdělávání

(1) Forma a obsah speciálního vzdělávání žáka a míra podpůrných opatření se stanoví podle rozsahu speciálních vzdělávacích potřeb žáka.

(2) Speciální vzdělávání a podpůrná opatření doporučená školským poradenským zařízením zabezpečuje škola ve spolupráci se školským poradenským zařízením.

(3) Ve třídě mateřské školy samostatně zřízené pro děti se zdravotním postižením je rozsah výuky předmětů speciálně pedagogické péče nejvýše 3 hodiny denně.

(4) Žáci se zdravotním postižením, kteří se vzdělávají v základní škole nebo třídě základní školy samostatně určené pro tyto žáky, mohou mít na prvním stupni nejvýše 5 vyučovacíh hodin v dopoledním vyučování a 5 vyučovacíh hodin v odpoledním vyučování; na druhém stupni nejvýše 6 vyučovacíh hodin v dopoledním vyučování a 6 vyučovacíh hodin v odpoledním vyučování.

(5) Ve třídách, odděleních a studijních skupinách zřízených pro žáky se zdravotním postižením mohou být zařazeni žáci 2 i více ročníků, popřípadě i prvního a druhého stupně.

(6) Ve třídách a studijních skupinách zřízených pro žáky s těžkým zdravotním postižením a ve třídách škol při psychiatrických léčebnách mohou zabezpečovat výchovně vzdělávací činnost souběžně 3 pedagogičtí pracovníci, z nichž alespoň 1 je asistent pedagoga.

(7) Ve třídách, odděleních a studijních skupinách, ve kterých se vzdělává žák se zdravotním postižením, může se souhlasem ředitele školy a zákonného zástupce žáka nebo zletilého žáka působit osobní asistent, který není zaměstnancem právnické osoby, která vykonává činnost školy.

(8) Ve vybraných předmětech se žáci se zdravotním postižením v rámci svých možností mohou vzdělávat společně s ostatními žáky školy a být zapojeni do všech činností školy v době mimo vyučování.

(9) Pro osoby s těžkým mentálním postižením, více vadami nebo autismem, které nezískaly základy vzdělání, může základní škola speciálně organizovat kurzy k jejich získání.

§ 9

**Zařazování žáků se zdravotním postižením
do speciálního vzdělávání**

(1) Žáka lze zařadit do školy, třídy nebo studijní skupiny zřízené pro žáky se zdravotním postižením nebo převést do vzdělávacího programu upraveného pro žáky se zdravotním postižením jen:

- a) na základě písemného doporučení školského poradenského zařízení, jehož součástí je navržení konkrétních podpůrných opatření,
- b) po projednání se zákonným zástupcem žáka nebo zletilým žákem, včetně poskytnutí srozumitelného poučení podle přílohy k této vyhlášce; přiměřeného poučení se dostane také nezletilému žákovi,
- c) s informovaným souhlasem uděleným zákonným zástupcem žáka nebo zletilým žákem na formulář zpracovaný podle přílohy k této vyhlášce v případě základního vzdělávání.

(2) Zařazení žáka podle odstavce 1 může předcházet diagnostický pobyt. Diagnostický pobyt trvá, jde-li o zařazení do formy vzdělávání podle § 3 odst. 1 písm. a) nebo b), 2 až 6 měsíců, a jde-li o zařazení do formy vzdělávání podle § 3 odst. 1 písm. c) nebo d), 1 až 3 měsíce. Po dobu diagnostického pobytu zůstává žák žákem původní školy. Ustanovení § 9 odst. 1 se použije obdobně. O průběhu diagnostického pobytu vydá školské poradenské zařízení zletilému žákovi nebo zákonnému zástupci žáka zprávu a doporučení obsahující návrhy vzdělávání žáka. Zpráva a doporučení se vydávají nejpozději do 30 dnů ode dne ukončení diagnostického pobytu.

(3) Dojde-li k významné změně speciálních vzdělávacích potřeb žáka se zdravotním postižením, zařazení tohoto žáka do režimu speciálního vzdělávání přezkoumá školské poradenské zařízení a případně navrhne úpravu tohoto režimu. V případě přeřazení do jiného vzdělávacího programu zařadí ředitel školy žáka do ročníku, který odpovídá dosaženým znalostem a dovednostem žáka.

§ 10

Počty žáků

(1) Třída, oddělení a studijní skupina zřízená pro žáky se zdravotním postižením a třída ve škole při zdravotnickém zařízení má nejméně 6 a nejvíce 14 žáků s přihlédnutím k věku a speciálním vzdělávacím potřebám žáků. Třída, oddělení a studijní skupina zřízená pro žáky s těžkým zdravotním postižením má nejméně 4 a nejvíce 6 žáků.

(2) Do třídy nebo studijní skupiny zřízené pro žáky se zdravotním postižením mohou být na základě žádosti zletilého žáka nebo zákonného zástupce žáka a písemného doporučení školského poradenského zařízení zařazeni i žáci s jiným typem zdravotního postižení nebo se zdravotním znevýhodněním. Jejich počet nepřesáhne 25 % nejvyššího počtu žáků ve třídě nebo studijní skupině podle odstavce 1. Ustanovení § 3 odst. 4 a 5 a § 9 odst. 1 nejsou dotčena.

(3) Ředitel školy může dělit třídy, oddělení a studijní skupiny na skupiny v souladu se školním vzdělávacím programem, pedagogickými, hygienickými, ekonomickými a prostorovými podmínkami,¹⁰⁾ požadavky na bezpečnost žáků a ochranu jejich zdraví a charakterem předmětu.

(4) Ve třídě běžné mateřské, základní nebo střední školy, v oddělení běžné konzervatoře a ve studijní skupině běžné vyšší odborné školy lze s přihlédnutím k rozsahu speciálních vzdělávacích potřeb žáků individuálně integrovat nejvýše 5 žáků se zdravotním postižením.

(5) Při odborném výcviku ve střední škole samostatně zřízené pro žáky se zdravotním postižením se skupiny naplňují do počtu stanoveného zvláštním právním předpisem,¹¹⁾ v ostatních případech se skupina při praktickém vyučování naplňuje do počtu 6 žáků.

(6) Speciální škola a škola při zdravotnickém zařízení má nejméně 10 žáků.

§ 11

Péče o bezpečnost a zdraví žáků

(1) V jedné skupině žáků se zdravotním postižením při koupání a plaveckém výcviku neplavců se zdravotním postižením připadají na 1 pedagogického pracovníka nejvýše 4 žáci; vyžaduje-li to zdravotní stav žáka, je možné ve škole při zdravotnickém zařízení a s žáky s těžkým zdravotním postižením konat plavecký výcvik individuálně.

(2) Lyžařský výcvik provádí 1 pedagogický pracovník s nejvýše 8 žáky se zdravotním postižením. U žáků slabozrakých a žáků s tělesným postižením připadá na 1 pedagogického pracovníka nejvýše 6 žáků, u žáků nevidomých na 1 pedagogického pracovníka připadá 1 žák.

(3) Přesahuje-li počet žáků při akci mimo místo, kde se uskutečňuje vzdělávání,¹²⁾ počet žáků stanovený na příslušnou třídu nebo skupinu, zabezpečí ředitel školy dozor další zletilé osoby, která je způsobilá k právním úkonům a je v pracovněprávním vztahu k právnické osobě, která vykonává činnost školy.

(4) Ředitel speciální školy může pro žáky se zdravotním postižením zajistit léčebně preventivní a rehabilitační péči.

ČÁST TŘETÍ

VZDĚLÁVÁNÍ ŽÁKŮ MIMOŘÁDNĚ NADANÝCH

§ 12

(1) Mimořádně nadaným žákem se pro účely této vyhlášky rozumí jedinec, jehož rozložení schopností dosahuje mimořádné úrovně při vysoké tvořivosti v celém okruhu činností nebo v jednotlivých rozumových oblastech, pohybových, uměleckých a sociálních dovednostech.

(2) Zjišťování mimořádného nadání žáka provádí školské poradenské zařízení.

(3) Pro mimořádně nadané žáky může ředitel školy vytvářet skupiny, ve kterých se vzdělávají žáci stejných nebo různých ročníků v některých předmětech.

§ 13

Individuální vzdělávací plán

(1) Vzdělávání mimořádně nadaných žáků se může uskutečňovat podle individuálního vzdělávacího plánu, který vychází ze školního vzdělávacího programu příslušné školy, závěrů psychologického vyšetření a vyjádření zákonného zástupce žáka nebo zletilého žáka. Je závazným dokumentem pro zajištění vzdělávacích potřeb mimořádně nadaného žáka.

(2) Individuální vzdělávací plán je součástí dokumentace žáka.

(3) Individuální vzdělávací plán obsahuje:

- a) závěry psychologických vyšetření, která blíže popisují oblast, typ a rozsah nadání a vzdělávací potřeby mimořádně nadaného žáka, případně vyjádření registrujícího praktického lékaře pro děti a dorost,
- b) údaje o způsobu poskytování individuální pedagogické nebo psychologické péče mimořádně nadanému žákovi,
- c) vzdělávací model pro mimořádně nadaného žáka, časové a obsahové rozvržení učiva, volbu pedagogických postupů, způsob zadávání a plnění úkolů, způsob hodnocení, úpravu zkoušek,
- d) seznam doporučených učebních pomůcek, učebnic a materiálů,
- e) určení pedagogického pracovníka školského poradenského zařízení, se kterým bude škola spolupracovat při zajišťování péče o mimořádně nadaného žáka,
- f) personální zajištění úprav a průběhu vzdělávání mimořádně nadaného žáka,

- g) určení pedagogického pracovníka školy pro sledování průběhu vzdělávání mimořádně nadaného žáka a pro zajištění spolupráce se školským poradenským zařízením,
- h) předpokládanou potřebu navýšení finančních prostředků nad rámec prostředků státního rozpočtu poskytovaných podle zvláštního právního předpisu.⁹⁾

(4) Individuální vzdělávací plán je vypracován po nástupu mimořádně nadaného žáka do školy, nejpozději však do 3 měsíců po zjištění jeho mimořádného nadání. Individuální vzdělávací plán může být doplňován a upravován v průběhu školního roku.

(5) Za zpracování individuálního vzdělávacího plánu odpovídá ředitel školy. Individuální vzdělávací plán se vypracovává ve spolupráci se školským poradenským zařízením a zákonným zástupcem žáka nebo zletilým žákem.

(6) Ředitel školy seznámí s individuálním vzdělávacím plánem zákonného zástupce žáka nebo zletilého žáka, který tuto skutečnost potvrdí svým podpisem.

(7) Určený pedagogický pracovník školy sleduje průběh vzdělávání mimořádně nadaného žáka a poskytuje společně se školským poradenským zařízením podporu žákovi i jeho zákonným zástupcům.

§ 14

Přeřazení do vyššího ročníku

(1) Ředitel školy může přeřadit mimořádně nadaného žáka do vyššího ročníku bez absolvování předchozího ročníku na základě zkoušky před komisí, kterou jmenuje ředitel školy.

(2) Komise je nejméně tříčlenná a tvoří ji vždy:

- a) předseda, kterým je zpravidla ředitel školy nebo jím pověřený učitel,

- b) zkoušející učitel, jímž je vyučující předmětu dané vzdělávací oblasti, v prvním až pátém ročníku základního vzdělávání vyučující daného ročníku,
- c) přísedící, kterým je učitel vyučující předmětu dané vzdělávací oblasti.

(3) Termín konání zkoušky stanoví ředitel školy v dohodě se zákonným zástupcem žáka nebo se zletilým žákem. Není-li možné žáka ze závažných důvodů ve stanoveném termínu přezkoušet, stanoví ředitel školy náhradní termín zkoušky.

(4) Žák může v 1 dni skládat jen 1 zkoušku.

(5) Ředitel školy stanoví obsah, formu a časové rozložení zkoušky s ohledem na věk žáka. Zkouška ověřuje vědomosti a dovednosti umožňující žákovi plynulý přechod do vyššího ročníku a je zaměřena na jednotlivý předmět nebo vzdělávací oblast.

(6) Výsledek zkoušky určí komise hlasováním. V případě rovnosti hlasů rozhodne hlas předsedy.

(7) O zkoušce se pořizuje protokol, který je součástí dokumentace žáka.

(8) Ředitel školy sdělí výsledek zkoušky prokazatelným způsobem zákonnému zástupci žáka nebo zletilému žákovi.

(9) Za neabsolvovaný ročník nebude žákovi vydáno vysvědčení. V následujících vysvědčeních se na zadní straně uvede, které ročníky žák neabsolvoval.

ČÁST ČTVRTÁ

SPOLEČNÁ A ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

§ 15

Pokud tato vyhláška nestanoví jinak, vztahují se na speciální vzdělávání žáků a vzdělávání žáků mimořádně nadaných obecné předpisy upravující oblast předškolního, základního, středního a vyššího odborného vzdělávání.

§ 16

(1) Pokud učební plány a učební osnovy vydané podle dosavadních právních předpisů a konkretizované školou neobsahují části nebo údaje, u kterých tato vyhláška stanovuje, aby byly stanoveny školním vzdělávacím programem, ředitel školy je doplní s platností od 1. září 2005.

(2) Podle § 10 se postupuje od 1. září 2005. Do té doby se postupuje podle dosavadních právních předpisů.

§ 17

Zrušuje se vyhláška Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy č. 127/1997 Sb., o speciálních školách a speciálních mateřských školách.

§ 18

Účinnost

Tato vyhláška nabývá účinnosti dnem jejího vyhlášení.

Ministryně:

JUDr. Buzková v. r.

Příloha

Minimální rozsah údajů a informací pro udělení informovaného souhlasu se zařazením žáka do některé z organizačních forem vzdělávání podle § 3 této vyhlášky a s převedením žáka do vzdělávacího programu pro žáky se zdravotním postižením (§ 49 odst. 2 zákona č. 561/2004 Sb.) v základním vzdělávání

Zákonný zástupce nezletilého žáka nebo zletilý žák obdrží srozumitelné poučení především o:

- a) právech a povinnostech žáků a zákonných zástupců nezletilých žáků ve vztahu k plnění povinné školní docházky,
- b) organizačních formách vzdělávání, jejich rozdílech a souvisejících organizačních změnách,
- c) struktuře vzdělávacích programů (*RVP ZV, RVP ZV, část. D, kapitola 8, RVP ZV – příloha upravující vzdělávání žáků s lehkým mentálním postižením, RVP pro obor vzdělání základní škola speciální – díl I a II, školní vzdělávací program*),
- d) rozdílech ve vzdělávacích programech a rozdílech ve výstupních klíčových kompetencích,
- e) organizačních změnách, které v souvislosti s převodem do jiného vzdělávacího programu mohou nastat,
- f) podpůrných nebo vyrovnávacích opatřeních, která mohou žákovi pomoci zvládat stávající vzdělávací program,
- g) možnosti diagnostického pobytu podle § 9 odst. 2,
- h) možnosti vzdělávání podle individuálního vzdělávacího plánu,
- i) možnostech dalšího vzdělávání a profesního uplatnění.

Poučení provedl/a (datum, jméno, funkce ve škole, podpis):

Prohlašuji, že jsem byl/a podrobně a srozumitelně informován/a o možnostech a důsledcích vzdělávání svého dítěte podle vzdělávacího programu (*uvede se příslušný vzdělávací program*) a o možnostech a důsledcích jeho vzdělávání ve zvolené organizační formě vzdělávání (*uvede se příslušná forma*) a že jsem informacím porozuměl/a. Před podpisem informovaného souhlasu jsem měl/a

možnost klást otázky a dostatečně zvážit podané odpovědi. Rozumím všem sdělením a souhlasím s nimi. Na základě poskytnutých informací

souhlasím

se zařazením svého dítěte (*jméno a příjmení, datum narození*) do zvolené formy vzdělávání a s jeho vzděláváním podle výše uvedeného vzdělávacího programu.

Datum, jméno, podpis zákonného zástupce žáka nebo zletilého žáka:

-
- 1) Vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, ve znění vyhlášky č. 116/2011 Sb.
 - 2) § 2 odst. 2 písm. f) zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů.
§ 16 odst. 9 školského zákona.
 - 3) § 16 odst. 5 školského zákona.
 - 4) Zákon č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů, ve znění nálezu Ústavního soudu uveřejněného pod č. 476/2004 Sb. a zákona č. 563/2004 Sb.
 - 5) § 16 odst. 2 školského zákona.
 - 6) § 7 odst. 3 školského zákona.
 - 7) § 18 školského zákona.
 - 8) § 8 odst. 3 zákona č. 155/1998 Sb., o znakové řeči a o změně dalších zákonů.
 - 9) Vyhláška č. 65/2005 Sb., kterou se stanoví členění krajských normativů, ukazatele rozhodné pro jejich stanovení, jednotky výkonu pro jednotlivé krajské normativy, vztah mezi ukazateli a jednotkami výkonu, ukazatele pro výpočet minimální úrovně krajských normativů a zásady pro zvýšení krajských normativů (vyhláška o krajských normativech).
 - 10) § 7 odst. 1 zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů.
Vyhláška č. 108/2001 Sb., kterou se stanoví hygienické požadavky na prostory škol, předškolních zařízení a některých školských zařízení.
 - 11) Nařízení vlády č. 689/2004 Sb., o soustavě oborů vzdělání v základním, středním a vyšším odborném vzdělávání.
 - 12) § 144 odst. 1 písm. g) školského zákona.

Příloha č. 3

Návrh novely školského zákona (MŠMT, 2013) – část § 16 – § 19

Pozn. Šedě je uvedeno stávající znění příslušných ustanovení zákona, **tučně** znění navrhované MŠMT v březnu 2013.

Vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů nadaných

§ 16

Vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami

(1) Dítětem, žákem a studentem se speciálními vzdělávacími potřebami je osoba se zdravotním postižením, zdravotním znevýhodněním nebo sociálním znevýhodněním.

(2) Zdravotním postižením je pro účely tohoto zákona mentální, tělesné, zrakové nebo sluchové postižení, vady řeči, souběžné postižení více vadami, autismus a vývojové poruchy učení nebo chování.

(3) Zdravotním znevýhodněním je pro účely tohoto zákona zdravotní oslabení, dlouhodobá nemoc nebo lehčí zdravotní poruchy vedoucí k poruchám učení a chování, které vyžadují zohlednění při vzdělávání.

(4) Sociálním znevýhodněním je pro účely tohoto zákona

- a) rodinné prostředí s nízkým sociálně kulturním postavením, ohrožení sociálně patologickými jevy,
- b) nařízená ústavní výchova nebo uložená ochranná výchova, nebo

c) postavení azylanta, osoby požívající doplňkové ochrany a účastníka řízení o udělení mezinárodní ochrany na území České republiky podle zvláštního právního předpisu.¹¹⁾

(5) Speciální vzdělávací potřeby dětí, žáků a studentů zjišťuje školské poradenské zařízení.

(6) Děti, žáci a studenti se speciálními vzdělávacími potřebami mají právo na vzdělávání, jehož obsah, formy a metody odpovídají jejich vzdělávacím potřebám a možnostem, na vytvoření nezbytných podmínek, které toto vzdělávání umožní, a na poradenskou pomoc školy a školského poradenského zařízení. Pro žáky a studenty se zdravotním postižením a zdravotním znevýhodněním se při přijímání ke vzdělávání a při jeho ukončování stanoví vhodné podmínky odpovídající jejich potřebám. Při hodnocení žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami se přihlíží k povaze postižení nebo znevýhodnění. Délku středního a vyššího odborného vzdělávání může ředitel školy ve výjimečných případech jednotlivým žákům nebo studentům se zdravotním postižením prodloužit, nejvýše však o 2 školní roky.

(7) Děti, žáci a studenti se zdravotním postižením mají právo bezplatně užívat při vzdělávání speciální učebnice a speciální didaktické a kompenzační učební pomůcky poskytované školou. Dětem, žákům a studentům neslyšícím a hluchoslepým se zajišťuje právo na bezplatné vzdělávání pomocí nebo prostřednictvím komunikačních systémů neslyšících a hluchoslepých osob podle jiného právního předpisu^{11a)}. Dětem, žákům a studentům, kteří nemohou číst běžné písmo zrakem, se zajišťuje právo na vzdělávání s použitím Braillova hmatového písma. Dětem, žákům a studentům, kteří se nemohou dorozumívat mluvenou řečí, se zajišťuje právo na bezplatné vzdělávání pomocí nebo prostřednictvím náhradních způsobů dorozumívání.

(8) Vyžaduje-li to povaha zdravotního postižení, zřizují se pro děti, žáky a studenty se zdravotním postižením školy, popřípadě v rámci školy jednotlivé třídy, oddělení nebo studijní skupiny s upravenými vzdělávacími programy. Žáci se středně těžkým a těžkým mentálním postižením, žáci se souběžným postižením více vadami a žáci s autismem mají právo se vzdělávat v základní škole speciální, nejsou-li vzdělávání jinak. Příprava na vzdělávání dětem se středně těžkým a těžkým mentálním postižením, se souběžným postižením více vadami nebo s autismem se může poskytovat v přípravném stupni základní školy speciální.

(9) Ředitel mateřské školy, základní školy, základní školy speciální, střední školy, konzervatoře a vyšší odborné školy může ve třídě nebo studijní skupině, ve které se vzdělává dítě, žák nebo student se speciálními vzdělávacími potřebami, zřídit funkci asistenta pedagoga. V případě dětí, žáků a studentů se zdravotním postižením a zdravotním znevýhodněním je nezbytné vyjádření školského poradenského zařízení.

(10) Ke zřízení jednotlivé třídy, oddělení nebo studijní skupiny s upravenými vzdělávacími programy v rámci školy podle odstavce 8 a ke zřízení funkce asistenta pedagoga podle odstavce 9 je v případě škol zřizovaných ministerstvem či registrovanými církvemi nebo náboženskými společnostmi, kterým bylo přiznáno oprávnění k výkonu zvláštního práva zřizovat církevní školy, nezbytný souhlas ministerstva, v případě škol zřizovaných ostatními zřizovateli souhlas krajského úřadu.

§ 16

Podpora vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami

(1) Osobou se speciálními vzdělávacími potřebami se rozumí ten, komu v naplnění jeho vzdělávacích možností brání překážky spočívající zejména v jeho zdravotním stavu nebo životních podmínkách. Děti, žáci a studenti se speciálními vzdělávacími potřebami mají právo na bezplatné poskytování podpůrných opatření, která napomáhají k překonání překážek ve vzdělávání. Podpůrná opatření poskytují školy a školská zařízení. Při uplatňování podpůrných opatření postupují školy a školská zařízení vždy v zájmu dítěte, žáka nebo studenta.

(2) Podpůrná opatření spočívají zejména v:

- a) **poradenské pomoci školy a školského poradenského zařízení,**
- b) **úpravě organizace, obsahu, forem a metod vzdělávání a školských služeb, včetně zabezpečení výuky předmětů speciálně pedagogické péče a včetně prodloužení délky středního nebo vyššího odborného vzdělávání až o dva roky,**
- c) **úpravě podmínek přijímání ke vzdělávání a ukončování vzdělávání,**

- d) použití kompenzačních pomůcek, speciálních učebnic a speciálních učebních pomůcek, využívání komunikačních systémů neslyšících a hluchoslepých osob^{11a}), Braillova písma a náhradních a podpůrných způsobů dorozumívání,
- e) úpravě očekávaných výstupů vzdělávání v mezích stanovených rámcovými vzdělávacími programy a akreditovanými vzdělávacími programy,
- f) vzdělávání podle individuálního vzdělávacího plánu,
- g) využití funkce asistenta pedagoga.

(3) Podpůrná opatření se člení do čtyř stupňů podle organizační, pedagogické a finanční náročnosti. Podpůrná opatření vyššího stupně lze použít, pouze pokud k dosažení účelu podle odstavce 1 nepostačují podpůrná opatření nižšího stupně. Začlenění podpůrných opatření do jednotlivých stupňů a podrobnější pravidla pro jejich použití školou a školským zařízením stanoví prováděcí právní předpis.

(4) Podpůrná opatření prvního stupně uplatňuje škola nebo školské zařízení i bez doporučení školského poradenského zařízení.

(5) Podpůrná opatření druhého až čtvrtého stupně doporučuje škola nebo školskému zařízení školské poradenské zařízení. Podpůrná opatření podle odstavce 2 písm. e) až g), podpůrná opatření, na něž bude škola nebo školské zařízení v souladu s prováděcím právním předpisem požadovat navýšení finančních prostředků poskytovaných podle § 160 až 163a, a podpůrná opatření, o nichž to stanoví prováděcí právní předpis, lze uplatnit pouze s doporučením školského poradenského zařízení.

(6) Škola nebo školské zařízení může místo podpůrného opatření uvedeného v doporučení školského poradenského zařízení přijmout po projednání s tímto školským poradenským zařízením jiné podpůrné opatření stejného nebo nižšího stupně, pokud takovýto postup neodporuje zájmu dítěte, žáka nebo studenta vyplývajícímu z doporučení školského poradenského zařízení.

(7) Podmínkou použití podpůrného opatření druhého až čtvrtého stupně školou nebo školským zařízením je vždy předchozí písemný souhlas zletilého žáka, studenta nebo osoby, která je v souladu s právním předpisem¹²⁾ nebo s rozhodnutím soudu oprávněna jednat za dítě nebo nezletilého žáka (dále jen „zákonný zástupce“).

(8) Škola a školské zařízení přestane poskytovat podpůrné opatření uvedené v odstavci 2 písm. e) až g), pokud z doporučení školského poradenského zařízení vyplývá, že podpůrné opatření již není nezbytné k dosažení účelu podle odstavce 1. Ostatní podpůrná opatření může škola a školské zařízení přestat poskytovat v případě, že podle posouzení touto školou nebo školským zařízením nebo podle doporučení školského poradenského zařízení není již podpůrné opatření nezbytné k dosažení účelu podle odstavce 1.

(9) Pro účely poskytování podpůrných opatření může ředitel školy zřizovat třídy, oddělení nebo studijní skupiny, popřípadě zřizovatel může zřizovat školy, pro děti, žáky a studenty se zdravotním postižením. Zařadit dítě, žáka nebo studenta do takové třídy, studijní skupiny nebo oddělení nebo přijmout dítě, žáka nebo studenta do takové školy lze pouze na jeho žádost nebo žádost zákonného zástupce a na základě doporučení školského poradenského zařízení, a to v souladu se zásadou podle odstavce 3 věty druhé. Zdravotním postižením je pro účely tohoto zákona mentální, tělesné, zrakové nebo sluchové postižení, vady řeči, souběžné postižení více vadami, autismus a vývojové poruchy učení nebo chování.

§ 16a

Poradenská pomoc školského poradenského zařízení

(1) Školské poradenské zařízení poskytne poradenskou pomoc dítěti, žákovi, studentovi a zákonnému zástupci na základě žádosti. Vyžaduje-li to zájem dítěte nebo nezletilého žáka, doporučí škola zákonnému zástupci, aby vyhledal pomoc školského poradenského zařízení. Nepostačuje-li toto doporučení, a jestliže by v důsledku neposkytnutí služeb školského poradenského zařízení mohl být vážně ohrožen důležitý zájem dítěte nebo nezletilého žáka, informuje škola o této skutečnosti orgán sociálně-právní ochrany dětí.

(2) Výsledkem poradenské pomoci školského poradenského zařízení jsou zpráva a doporučení. Ve zprávě školské poradenské zařízení uvede

skutečnosti podstatné pro doporučení podpůrných opatření. V doporučení uvede závěry vyšetření a podpůrná opatření prvního až čtvrtého stupně, která odpovídají zjištěným speciálním vzdělávacím potřebám a možnostem dítěte, žáka nebo studenta, a to včetně možných kombinací a variant podpůrných opatření a způsobu jejich použití.

(3) Školské poradenské zařízení poskytuje zprávu a doporučení žadateli; škole nebo školskému zařízení, v němž se dítě, žák nebo student vzdělává, poskytuje doporučení. Školské poradenské zařízení poskytne vydané doporučení orgánu sociálně-právní ochrany dětí, pokud je o to orgán sociálně-právní ochrany dětí požádá.

(4) Pokud má zletilý žák, student nebo zákonný zástupce pochybnosti o tom, že škola nebo školské zařízení postupuje v souladu s doporučením školského poradenského zařízení, může řediteli školy nebo školského zařízení navrhnout projednání svého případu s ředitelem, příslušným školským poradenským zařízením a případně též se zřizovatelem a ředitel je povinen jednání svolat.

(5) Pokud zletilý žák, student nebo zákonný zástupce má i po projednání podle odstavce 4 pochybnosti o správnosti postupu školy nebo školského zařízení, může požádat krajský úřad příslušný podle sídla právnické osoby vykonávající činnost školy nebo školského zařízení nebo ministerstvo v případě školy nebo školského zařízení zřizované ministerstvem o rozhodnutí, jak bude doporučení školského poradenského zařízení naplněno.

§ 16b

Revize

(1) Žadatel o poskytnutí poradenské pomoci podle § 16a odst. 1 může do 30 dnů ode dne, kdy obdržel zprávu nebo doporučení školského poradenského zařízení, požádat právnickou osobu zřízenou a pověřenou ministerstvem o jejich revizi. O revizi doporučení může požádat i škola nebo školské zařízení do 30 dnů ode dne, kdy se s jeho obsahem seznámila.

(2) Právnická osoba podle odstavce 1 posoudí žádost o revizi a zprávu nebo doporučení a v případě potřeby prověří se souhlasem zákonného

zástupce, zletilého žáka nebo studenta vzdělávací potřeby a možnosti dítěte, žáka nebo studenta.

(3) O výsledku posouzení vydá právnická osoba podle odstavce 1 do 90 dnů od obdržení žádosti revizní zprávu, která může obsahovat i novou zprávu nebo doporučení podpůrných opatření a v takovém případě nahrazuje revidovanou zprávu nebo doporučení. Revizní zpráva se zasílá žadateli, příslušnému školskému poradenskému zařízení, a s vyloučením údajů, které jsou obsahem zprávy podle § 16a odst. 2, také škole nebo školskému zařízení.

(4) Zpráva nebo doporučení školského poradenského zařízení se považují za správné, dokud není vydána revizní zpráva, z níž vyplývá opak.

§ 17

Vzdělávání nadaných dětí, žáků a studentů

(1) Školy a školská zařízení vytvářejí podmínky pro rozvoj nadání dětí, žáků a studentů.

(2) K rozvoji nadání dětí, žáků a studentů lze uskutečňovat rozšířenou výuku některých předmětů nebo skupin předmětů. Třídám se sportovním zaměřením nebo žákům a studentům vykonávajícím sportovní přípravu může ředitel školy odlišně upravit organizaci vzdělávání.

(3) Ředitel školy může mimořádně nadaného nezletilého žáka na žádost osoby, která je v souladu se zvláštním právním předpisem¹²⁾ nebo s rozhodnutím soudu oprávněna jednat za dítě nebo nezletilého žáka (dále jen „zákonný zástupce“), zákonného zástupce a mimořádně nadaného zletilého žáka nebo studenta na jeho žádost přeřadit do vyššího ročníku bez absolvování předchozího ročníku. Součástí žádosti žáka, který plní povinnou školní docházku, je vyjádření školského poradenského zařízení a registrujícího poskytovatele zdravotních služeb v oboru praktické lékařství pro děti a dorost (dále jen „registrující lékař“). Podmínkou přeřazení je vykonání zkoušek z učiva nebo části učiva ročníku, který žák nebo student nebude absolvovat. Obsah a rozsah zkoušek stanoví ředitel školy.

§ 18

Individuální vzdělávací plán

Ředitel školy může s písemným doporučením školského poradenského zařízení povolit nezletilému žákovi se speciálními vzdělávacími potřebami nebo s mimořádným nadáním na žádost jeho zákonného zástupce a zletilému žákovi nebo studentovi se speciálními vzdělávacími potřebami nebo s mimořádným nadáním na jeho žádost vzdělávání podle individuálního vzdělávacího plánu. Ve středním vzdělávání nebo vyšším odborném vzdělávání může ředitel školy povolit vzdělávání podle individuálního vzdělávacího plánu i z jiných závažných důvodů.

§ 19

Ministerstvo stanoví prováděcím právním předpisem pravidla a náležitosti zjišťování vzdělávacích potřeb dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů nadaných a úpravu organizace, přijímání, průběhu a ukončování vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a nadaných, náležitosti individuálního vzdělávacího plánu a podmínky pro přeřazování do vyššího ročníku.

§ 19

Ministerstvo stanoví vyhláškou:

- a) druhy a účel podpůrných opatření, jejich členění do stupňů a normovanou finanční náročnost pro účely poskytování finančních prostředků ze státního rozpočtu podle tohoto zákona,**
- b) formu školské poradenské činnosti, jejíž výstup postačuje jako podmínka použití daného druhu podpůrného opatření,**
- c) postup školy nebo školského zařízení před přiznáním podpůrného opatření dítěti, žákovi nebo studentovi,**
- d) organizaci poskytování podpůrných opatření,**

- e) **organizaci a pravidla vzdělávání ve třídách, odděleních a studijních skupinách a školách zřízených pro děti, žáky a studenty se zdravotním postižením,**
- f) **organizaci poradenských služeb školy a činnosti školských poradenských zařízení a pravidla jejich spolupráce se školami a školskými zařízeními,**
- g) **náležitosti zprávy a doporučení vydávaných školským poradenským zařízením,**
- h) **náležitosti individuálního vzdělávacího plánu,**
- i) **podmínky pro přeřazování do vyššího ročníku.**

**doc. Mgr. PaedDr. Jan Michalík, Ph.D.,
a kolektiv**

Speciálněpedagogické centrum

Určeno rodičům dětí se speciálními vzdělávacími potřebami

Výkonný redaktor doc. Mgr. Miroslav Dopita, Ph.D.
Odpovědná redaktorka Mgr. Lucie Loutocká
Technická redakce Mgr. Petr Jančík
Návrh obálky Lucie Sodomová

Vydala a vytiskla Univerzita Palackého v Olomouci
Křížkovského 8, 771 47 Olomouc
www.vydavatelstvi.upol.cz
www.e-shop.upol.cz
vup@upol.cz

2., rozšířené a doplněné vydání

Olomouc 2013

ISBN 978-80-244-3487-2

Neprodejná publikace

VUP 2013/214

